

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
PAOLO MENGOZZI IŠVADA,
pateikta 2013 m. sausio 17 d.¹

Byla C-117/10

**Europos Komisija
prieš**

Europos Sąjungos Tarybą

„Valstybės pagalba — Tarybos kompetencija — EB 88 straipsnio 2 dalies trečia pastraipa —
Esamos pagalbos schemos — Pasiūlymas dėl atitinkamų priemonių — Pasekmės — Reglamentas
Nr. 659/1999 — Pagalba investicijoms įsigyjant žemės ūkio paskirties žemės Lenkijoje“

1. Šioje byloje pateiktame ieškinyje Komisija Teisingumo Teismo prašo panaikinti 2009 m. lapkričio 20 d. Tarybos sprendimą 2010/10/EB dėl Lenkijos Respublikos valdžios institucijų teikiamos valstybės pagalbos žemės ūkio paskirties žemės pirkimui nuo 2010 m. sausio 1 d. iki 2013 m. gruodžio 31 d. (toliau – ginčijamas sprendimas)².
2. Kitais tuo pačiu metu pateiktais trimis ieškiniais Komisija apskundė kitus Tarybos sprendimus, susijusius su tokios pačios rūšies pagalba, teikiama Lietuvos Respublikos (byla C-111/10), Latvijos Respublikos (byla C-118/10) ir Vengrijos Respublikos (byla C-121/10).
3. Visuose ieškiniuose keliamas tas pats opus klausimas: ar pasiūlymas dėl atitinkamų priemonių, kurį Komisija pateikia valstybėse narėse atlikdama esamų pagalbos schemų nuolatinę kontrolę, kaip tai numatyta EB 88 straipsnio 1 dalyje (arba tiek, kiek tai susiję su bylomis C-111/10, C-118/10 ir C-121/10, SESV 108 straipsnio 1 dalyje), reiškia, jog ši institucija priėmė galutinę poziciją dėl nagrinėjamos schemos suderinamumo su bendrąja rinka ir dėl to Tarybai užkertamas kelias vykdyti EB 88 straipsnio 2 dalies trečioje pastraipoje (arba SESV 108 straipsnio 2 dalies trečia pastraipa) jai suteiktą kompetenciją leisti teikti pagalbą nukrypstant nuo EB 87 straipsnio (arba SESV 107 straipsnio) ir kitų taikomų nuostatų, kai tą pateisina išimtinės aplinkybės?

I – Teisinis pagrindas

4. Nors ginčijamas sprendimas paskelbtas po Lisabonos sutarties įsigaliojimo, jis priimtas remiantis EB sutarties nuostatomis. Taigi šioje išvadoje reikia remtis būtent šiomis nuostatomis.

5. EB 88 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Komisija kartu su valstybėmis narėmis nuolat kontroliuoja visas tose valstybėse esamas pagalbos sistemas. Valstybėms narėms ji siūlo atitinkamas priemones, reikalingas bendrajai rinkai palaipsniui plėtoti arba jai veikti.“

1 — Originalo kalba: italų.

2 — OL L 4, 2010, p. 89.

6. Šio straipsnio 2 dalies trečioje ir ketvirtoje pastraipose numatyta:

„Kurios nors valstybės narės prašymu, Taryba, nukrypdama nuo 87 straipsnio nuostatų arba 89 straipsnyje numatytų reglamentų, gali vieningai nuspręsti, kad tam tikra tos valstybės teikiama ar teiktina pagalba neprieštarauja bendrajai rinkai, jei toks sprendimas pateisinamas išimtinėmis aplinkybėmis. Jei dėl paminėtos pagalbos Komisija jau yra pradėjusi šios dalies pirmojoje pastraipoje nurodytą procedūrą, atitinkamai valstybei pateikus Tarybai prašymą toji procedūra sustabdoma, kol Taryba pareiškia savo požiūrį.

Tačiau jei Taryba per tris mėnesius po minėto prašymo pateikimo savo požiūrio nepareiškia, sprendimą priima Komisija.“

7. Lenkijos stojimo į Europos Sąjungą akto (toliau – 2003 m. Stojimo aktas)³ IV priedo 4 skyriaus dalyje, susijusioje su EB sutarties konkurencijos taisyklių taikymo sąlygomis, numatyta:

„Nepažeidžiant procedūros, taikomos EB sutarties 88 straipsnyje numatyta esamai pagalbai, pagalbos schemos ir individuali pagalba, teikiama veikalai, susijusiai su EB sutarties I priede išvardytų produktų, išskyrus žuvininkystės produktus ir iš jų pagamintus produktus, gamyba, perdirbimu ir prekyba, pradėtos taikyti naujojoje valstybėje narėje iki įstojimo dienos ir toliau taikomos po tos dienos, laikomos esama pagalba, kaip numatyta [EB] 88 straipsnio 1 dalyje, atsižvelgiant į šias sąlygas:

— Komisijai pranešama apie pagalbos priemones per keturis mėnesius nuo įstojimo dienos. Šiame pranešime turi būti nurodomas kiekvienos tokios priemonės teisinis pagrindas. <...> Komisija paskelbia tokios pagalbos sąrašą.

Tokios pagalbos priemonės laikomos „esama“ pagalba, kaip numatyta [EB] 88 straipsnio 1 dalyje, iki trečiųjų metų nuo įstojimo dienos pabaigos.

Prireikus naujosios valstybės narės pakeičia šias pagalbos priemones, kad jos atitiktų Komisijos taikomas gaires, ne vėliau kaip iki trečiųjų metų nuo įstojimo dienos pabaigos. Po šios dienos bet kokia šių gairių neatitinkanti pagalba laikoma nauja pagalba.“

8. Pagal 1999 m. kovo 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 659/1999, nustatančio išsamias EB Sutarties 93 straipsnio (vėliau EB 88 straipsnis) taikymo taisykles⁴, iš dalies pakeisto 2003 m. Stojimo aktu, 1 straipsnio b ir c punktus šiame reglamente:

„b) „Esama pagalba“

- i) nepažeidžiant <...> [Lenkijos] stojimo akto IV priedo 3 punkto ir minėto priedo priedėlio, pagalba, kuri buvo teikiama iki Sutarties įsigaliojimo atitinkamose valstybėse narėse, t. y. pagalbos schemos ir individuali pagalba, taikyta iki Sutarties įsigaliojimo ir toliau taikoma po Sutarties įsigaliojimo;
- ii) patvirtinta pagalba, t. y. Komisijos arba Tarybos patvirtintos pagalbos sistemos ir individuali pagalba;

<...>

3 — Aktas dėl Čekijos Respublikos, Estijos Respublikos, Kipro Respublikos, Latvijos Respublikos, Lietuvos Respublikos, Vengrijos Respublikos, Maltos Respublikos, Lenkijos Respublikos, Slovėnijos Respublikos ir Slovakijos Respublikos stojimo sąlygų ir sutarčių, kuriomis yra grindžiama Europos Sąjunga, pritaikomųjų pataisų (OL L 236, 2003 9 23, būtent p. 798).

4 — OL L 83, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 339.

- c) „nauja pagalba“ – tai visa pagalba, t. y. pagalbos sistemos ir individuali pagalba, kuri nėra egzistuojanti pagalba, įskaitant egzistuojančios pagalbos pakeitimus;

<...>“

9. Reglamento Nr. 659/1999 V skyriuje esančiuose 17–19 straipsniuose apibrėžiama esamai pagalbai taikoma tvarka. 17 straipsnio „Bendradarbiavimas pagal [EB 88 straipsnio 1 dalį]“ 2 dalyje nurodyta:

„Jeigu, Komisijos nuomone, atitinkama pagalbos sistema neatitinka arba daugiau nebeatitinka bendrosios rinkos, savo išankstinę nuomonę ji praneša suinteresuotajai valstybei narei ir suteikia jai galimybę per vieną mėnesį pateikti savo pastabas. <...>“.

10. Remiantis toliau įtvirtintu 18 straipsniu „Pasiūlymas taikyti atitinkamas priemones“:

„Jeigu Komisija, vadovaudamasi valstybės narės pagal 17 straipsnį pateikta informacija, padaro išvadą, kad atitinkama pagalbos sistema neatitinka arba daugiau nebeatitinka bendrosios rinkos, suinteresuotajai valstybei narei ji pateikia rekomendaciją, siūlančią taikyti atitinkamas priemones. Rekomendacijoje konkrečiai gali būti siūloma:

- a) iš esmės pakeisti pagalbos schemą, arba
- b) pradėti taikyti procedūrinius reikalavimus, arba
- c) panaikinti atitinkamą pagalbos schemą.“

11. Galiausiai Reglamento Nr. 659/1999 19 straipsnio 1 ir 2 dalyse pasiūlymo dėl atitinkamų priemonių teisinės pasekmės apibrėžiamos taip:

„1. Jeigu suinteresuotoji valstybė narė pritaria pasiūlytomis priemonėmis ir apie tai praneša Komisijai, Komisija tą faktą įregistruoja ir informuoja apie tai valstybę narę. Minėtoji valstybė narė privalo įgyvendinti atitinkamas priemones, kurioms ji pritarė.

2. Jeigu suinteresuotoji valstybė narė nepritaria pasiūlytomis priemonėmis, o Komisija, atsižvelgusi į suinteresuotosios valstybės narės argumentus, vis dar mano, kad tos priemonės yra būtinos, ji pradeda formalaus tyrimo procesą pagal 4 straipsnio 4 dalį⁵. Šio reglamento 6, 7 ir 9 straipsniai taikomi su atitinkamais pakeitimais.“

12. Pagal Bendrijos valstybės pagalbos žemės ūkio sektoriuje gairių (toliau – 2000 m. žemės ūkio gairės)⁶, kurios baigė galioti 2006 m. gruodžio 31 d., 4.1.1.5 punkto ketvirtą įtrauką žemės įsigijimas priskiriamas prie išlaidų, atitinkančių pagalbos investicijoms į žemės ūkio valdas skyrimo kriterijus.

5 – Tai yra formali tyrimo procedūra, kaip tai suprantama pagal EB 88 straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą.

6 – OL C 28, 2000 2 1, p. 2.

13. Bendrijos 2007–2013 m. valstybės pagalbos žemės ūkio ir miškų sektoriuose gairių (toliau – 2007–2013 m. žemės ūkio gairės)⁷, kurios nuo 2007 m. sausio 1 d. pakeitė 2000 m. žemės ūkio gaires⁸, 29 punkte nurodyta:

„Pagalba investicijoms į žemės ūkio valdas laikoma suderinama su Sutarties 87 straipsnio 3 dalies c punkto nuostatomis, jei ji atitinka visas Reglamento (EB) Nr. 1857/2006⁹ 4 straipsnio nuostatas.“

14. Reglamento Nr. 1857/2006, į kurį daroma nuoroda 2007–2013 m. žemės ūkio gairių 29 punkte, 4 straipsnio 1 ir 8 dalyse numatyta:

„1. Investicijų pagalba į žemės ūkio valdas Bendrijoje, kurios verčiasi pirmine žemės ūkio produktų gamyba, yra suderinama su bendrąja rinka pagal [EB] 87 straipsnio 3 dalies c punktą ir apie ją nebūtina pranešti, kaip numatyta [EB] 88 straipsnio 3 dalyje, jeigu ji atitinka sąlygas, išdėstytas 2–10 dalyse.

<...>

8. Pagalba gali būti teikiama žemei, išskyrus statyboms skirtą žemę, kurios kaina neviršija 10 % investicijos pagalbos skyrimo kriterijus atitinkančių išlaidų, įsigyti“.

15. Pagal 2007–2013 m. žemės ūkio gairių 195 punktą, esantį VIII.E. skyriuje „Esamos valstybės pagalbos priemonės atsižvelgiant į 2003 m. Stojimo aktą“:

„Vertinant pagalbos schemas ir individualią pagalbą, laikomas esama pagalba 2003 m. Stojimo akto IV priedo 4 straipsnio 4 punkte nustatytąja prasme, taikomos 2006 m. gruodžio 31 d. galiojančios Bendrijos valstybės pagalbos žemės ūkio sektoriuje gairės – jos šiai pagalbai yra taikomos iki 2007 m. gruodžio 31 d., nepažeidžiant 196 punkto ir su sąlyga, kad ta pagalba vėliausiai 2007 m. balandžio 30 d. atitinka minėtų gairių nuostatas.“

16. Pagal 2007–2013 m. žemės ūkio gairių 196–198 punktus, įtvirtintus VIII.F skyriuje „Pasiūlymai dėl atitinkamų priemonių“:

„(196)

Vadovaudamasi [EB] 88 straipsnio 1 dalimi, Komisija siūlo valstybėms narėms ne vėliau kaip iki 2007 m. gruodžio 31 d. iš dalies pakeisti savo esamas pagalbos skyrimo schemas, siekiant jas suderinti su šiomis gairėmis, išskyrus <...> pagalbos investicijoms, susijusioms su žemės įsigijimu žemės ūkio valdose, schemas, kurios turi būti iš dalies pakeistos pagal šias gaires iki 2009 m. gruodžio 31 d.

(197) Valstybės narės raginamos ne vėliau kaip iki 2007 m. vasario 28 d. raštu patvirtinti savo pritarimą šiems pasiūlymams dėl atitinkamų priemonių.

(198) Jei kuri nors valstybė narė iki šios datos raštu nepatvirtins savo sutikimo, Komisija pritaikys Reglamento (EB) Nr. 659/1999 19 straipsnio 2 dalį ir, prireikus, pradės šioje nuostatoje numatytą tyrimo procesą“.

7 — OL C 319, 2006 12 27, p. 1.

8 — Žr. 2007–2013 m. žemės ūkio gairių 194 punktą.

9 — 2006 m. gruodžio 15 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1857/2006 dėl Sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo valstybės pagalbai mažoms ir vidutinėms įmonėms, kurios verčiasi žemės ūkio produktų gamyba, iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 70/2001 (OL L 358, 2006 12 16, p. 3).

17. Pranešime, paskelbtame 2008 m. kovo 15 d. Oficialiajame leidinyje¹⁰, Komisija pagal Reglamento Nr. 659/1999 19 straipsnio 1 dalį konstatavo „besąlygišką ir aišką“ Lenkijos pritarimą pasiūlymams dėl tinkamų priemonių, nurodytiems 2007–2013 m. žemės ūkio gairių 196 punkte, kuri Lenkijos valdžios institucijos raštu pateikė Komisijai 2007 m. vasario 26 d.

II – Ginčo aplinkybės ir ginčijamas sprendimas

18. 2004 m. pagal šios išvados 7 punkte nurodytą 2003 m. Stojimo akto IV priedo 4 skyriuje nustatytą tvarką Lenkija pranešė Komisijai apie priemones, kurias norėjo laikyti esama pagalba, kaip tai suprantama pagal EB 88 straipsnio 1 dalį, iki trečiųjų metų nuo įstojimo dienos pabaigos. Šios priemonės, be kita ko, apėmė „palūkanų už paskolas, skirtas investicijoms į žemės ūkio ir žemės ūkio produktų sektorių, mokėjimo subsidijas“ ir „žemės, priklausančios išdo žemės ūkio valdai, pardavimą suteikiant galimybę mokėtiną sumą mokėti dalimis ir taikant preferencinę palūkanų normą“¹¹.

19. 2005 m. gegužės 30 d. laišku Komisija paragino valstybes nares pateikti pasiūlymus dėl taisyklių pagalbos žemės ūkio sektoriui srityje supaprastinimo. Lenkijos vyriausybė 2006 m. birželio mėn. laišku, kuriame komentavo 2006 m. gegužės 19 d. Komisijos jai atsiųstą naujų gairių projektą, paprašė šios institucijos leisti toliau teikti pagalbą investicijoms įsigyjant žemės ūkio paskirties žemės. 2006 m. lapkričio 3 d. laišku Lenkijos vyriausybė paprašė Komisijos iš dalies pakeisti Reglamento Nr. 1857/2006 projektą, t. y. panaikinti 4 straipsnio 8 dalį ir žemės ūkio paskirties žemės įsigijimą priskirti prie 4 straipsnio 4 dalyje išvardytų išlaidų, atitinkančių pagalbos investicijoms skyrimo kriterijus. Tą patį prašymą Lenkija pateikė per 2006 m. spalio 25 d. vykusį Komisijos ir valstybių narių susitikimą.

20. 2009 m. balandžio 21 d. laišku Lenkijos valdžios institucijos paprašė Komisijos iš dalies pakeisti 2007–2013 m. gairių 196 punktą. Komisija atsakė 2009 m. gegužės 15 d. laišku, kuriame priminė, kad galimybė toliau taikyti esamas pagalbos investicijoms įsigyjant žemės ūkio paskirties žemės schemas gairėse numatyta tik kaip išimtis siekiant atsižvelgti į kai kurių valstybių narių, įskaitant Lenkiją, pateiktus prašymus ir kad, panašu, neįmanoma toliau pratęsti šios išimties taikymo.

21. 2009 m. birželio 12 d. laišku, adresuotu Europos Vadovų Tarybos Pirmininkui, Lenkijos valdžios institucijos paprašė išimties tvarka leisti nuo 2010 m. sausio 1 d. iki 2013 m. gruodžio 31 d. teikti pagalbą žemės ūkio paskirties žemei įsigyti Lenkijoje, remiantis EB 88 straipsnio 2 dalies trečia pastraipa. Toks prašymas buvo išsiųstas 2009 m. rugsėjo 28 d. Žemės ūkio ir žuvininkystės tarybai. Komisija įvairiomis progomis tiek per Specialiojo žemės ūkio komiteto parengiamuosius susirinkimus, tiek per susitikimus su Lenkijos vyriausybės atstovais informavo apie savo prieštaravimą dėl prašomos priemonės ir siūlė alternatyvius sprendimus.

22. 2009 m. lapkričio 20 d. Taryba niekam nebalsavus prieš (septynios delegacijos susilaikė) priėmė ginčijamą sprendimą. Šio sprendimo 1 straipsnyje įtvirtinta:

„Laikoma, kad Lenkijos valdžios institucijų teikiama išimtinė pagalba, naudojama žemės ūkio paskirties žemės pirkimui skirtoms paskoloms, neviršijanti 400 mln. PLN ir teikiama nuo 2010 m. sausio 1 d. iki 2013 m. gruodžio 31 d., yra suderinama su bendrąja rinka.“

10 — OL C 70, p. 11.

11 — OL C 147, 2005 6 17, p. 2. Kiek tai susiję su Lenkija, nagrinėjamų schemų pavadinimai nurodyti 2 ir 5 punktuose.

23. Suderinama pripažinta pagalba ginčijamo sprendimo 9 ir 10 konstatuojamosiose dalyse apibūdinta taip:

- „9) Valstybės pagalba, kurią numatoma teikti, siekia 400 mln. PLN; 2010–2013 m. laikotarpiu ji turėtų sudaryti sąlygas parduoti 600 000 hektarų žemės ūkio paskirties žemės, panaudojant ją įkurti ar plėsti ūkius, atitinkančius šeimos valdomų ūkių (t. y. iki 300 hektarų dydžio) kriterijus. Taikant šią schemą turėtų būti sudarytos sąlygos įsteigti apie 24 000 ūkių, kurių plotas būtų ne mažesnis nei vidurkis atitinkamoje vaivadijoje. Vidutinė pagalbos suma vienam ūkiui turėtų sudaryti apie 4 500 EUR. Žemės, dėl kurios gali būti skiriama pagalba, kaina negali viršyti vidutinės rinkos kainos atitinkamoje vaivadijoje. Valstybės išdo žemės ūkio turto fondui priklausančiai žemei turėtų būti taikoma konkurso procedūra.
- 10) Pagalba bus teikiama subsidijuojant už paskolas mokamas palūkanas, t. y. apmokant skirtumą tarp banko taikomos metinės palūkanų normos, kuri yra 1,5 karto didesnė nei perdiskontavimo norma, kurią Lenkijos nacionalinis bankas taiko įsakomųjų vekselių perdiskontavimui, ir skolintojo mokamos faktinės palūkanų normos, kuri yra ne mažesnė kaip 2 %.“

III – Procesas Teisingumo Teisme ir šalių reikalavimai

24. 2010 m. kovo 3 d. Teisingumo Teismo kanceliarijoje pateiktu dokumentu Komisija pareiškė šį ieškinį. 2010 m. rugpjūčio 9 d. nutartimi Vengrijos Respublikai, Lietuvos Respublikai ir Lenkijos Respublikai buvo leista įstoti į bylą palaikyti Tarybos reikalavimų.

25. Komisija prašo Teisingumo Teismo panaikinti ginčijamą sprendimą ir priteisti iš Tarybos bylinėjimosi išlaidas. Taryba prašo Teisingumo Teismo atmesti ieškinį kaip nepagrįstą ir priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas. Vengrija, Lenkija ir Lietuva prašo Teisingumo Teismo atmesti ieškinį kaip nepagrįstą. Lenkija taip pat palaiko Tarybos reikalavimus, susijusius ir su prašymu priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

IV – Dėl ieškinio

26. Grįsdama savo ieškinį Komisija pateikia keturis pagrindus, susijusius atitinkamai su Tarybos kompetencijos priimti ginčijamą sprendimą nebuvimu, piktnaudžiavimu įgaliojimais, lojalaus institucijų bendradarbiavimo principo pažeidimu ir akivaizdžia vertinimo klaida. Prieš pradėdant nagrinėti šiuos pagrindus reikia trumpai priminti Teisingumo Teismo praktiką, susijusią su Komisijos ir Tarybos vaidmenimis valstybės pagalbos kontrolės procedūroje.

A – Teisingumo Teismo praktika, susijusi su Komisijos ir Tarybos vaidmenimis valstybės pagalbos kontrolės procedūroje

27. Teisingumo Teismas sprendimą dėl EB 88 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos taikymo srities pirmą kartą priėmė išnagrinėjęs Komisijos pateiktą ieškinį dėl dviejų sprendimų, kuriais Taryba patvirtino pagalbą kai kurių vynu distiliavimui Italijoje ir Prancūzijoje¹², panaikinimo. Kalbant apie tą bylą, reikia nurodyti, kad joje priimtas sprendimas rodo, jog Teisingumo Teismas implicitiškai nusprendė, jog Taryba nepraranda šia Sutarties nuostata suteiktos kompetencijos tuo atveju, kai Komisija taikydama sprendimą pradėti EB 88 straipsnio 2 dalyje nurodytą procedūrą priima poziciją, kad Tarybos vėliau patvirtinta pagalba nesuderinama su bendrąja rinka.

12 — 1996 m. vasario 29 d. Sprendimas *Komisija prieš Tarybą* (C-122/94, Rink. p. I-881). Anksčiau klausimą nagrinėjo generalinis advokatas M. H. Mayras savo išvadoje, pateiktoje byloje 70/72 (Rink. 1973, p. 834).

28. Teisingumo Teismo praktika, taikoma tuo atveju, kai Komisijos ir Tarybos pozicijos dėl atitinkamos pagalbos suderinamumo nesutampa, buvo patikslinta dviejuose vėliau priimtuose sprendimuose.

29. Byloje, kurioje per 2004 m. birželio 29 d.¹³ plenarinę sesiją buvo priimtas pirmasis šių sprendimų, Komisija, pasibaigus EB 88 straipsnio 2 dalyje numatyta procedūrai, buvo pripažinusi, kad kai kurios Portugalijos Respublikos nustatytos pagalbos priemonės kiaušinių sektoriuje nesuderinamos su bendrąja rinka, ir nurodžiusi ją grąžinti. Vėliau, gavusi Portugalijos prašymą, Taryba pagal EB 88 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą priėmė sprendimą, kuriuo pripažino, kad pagalba Portugalijos kiaušinių augintojams, įpareigotiems grąžinti minėtą pagalbą, suderinama su bendrąja rinka. Komisija ginčijo Tarybos kompetenciją priimti tokį sprendimą, kuris, jos nuomone, prilygo leidimui teikti pagalbą, kurią anksčiau ji buvo pripažinusi nesuderinama [su bendrąja rinka]. Sprendime Teisingumo Teismas visų pirma nurodė, kad pagal EB 88 straipsnį Komisijai suteikiamas pagrindinis vaidmuo sprendžiant dėl valstybės pagalbos suderinamumo su bendrąja rinka, tiek kai tai susiję su esamos pagalbos schemos nagrinėjimu, tiek – su norimos taikyti pagalbos patvirtinimu. Be to, jis pabrėžė, kad iš EB 88 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos turinio matyti, kad „šioje nuostatoje numatytas išimtinis ir ypatingas atvejis“¹⁴ ir kad Tarybos įgaliojimai „yra aiškiai išimtinio pobūdžio“¹⁵. Teisingumo Teismo nuomone, iš to išplaukia, kad „kai Komisija yra priėmusi sprendimą pripažinti pagalbą nesuderinama su bendrąja rinka, Taryba neturi pažeisti minėto sprendimo veiksmingumo, pagal EB 88 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą pripažindama pagalbą suderinama su bendrąja rinka“¹⁶. Teisingumo Teismas toliau nurodė, kad „Taryba, pagal minėtą nuostatą pripažindama suderinama su bendrąja rinka pagalbą, skirtą kompensuoti <...> pagalbos, Komisijos sprendimu pripažintos nesuderinama, gavėjams šiuo sprendimu nurodytą jos grąžinimą, neturi pažeisti tokio sprendimo veiksmingumo.“ Jo teigimu, toks aiškinimas atitinka teisinio saugumo principą, nes „leidžia išvengti Komisijos bei Tarybos vienas po kito prieštaraujančių sprendimų dėl tos pačios valstybės pagalbos priėmimo“ ir to, kad būtų ginčijamas „administracinis sprendimas, pasibaigus protingiems apskundimo terminams arba išnaudojus teisinę gynbos priemones“¹⁷.

30. 2006 m. birželio 22 d.¹⁸ sprendimu Teisingumo Teismas šiuos principus patvirtino. Toje byloje buvo ginčijamas sprendimas, kuriuo Taryba leido Belgijos Karalystei teikti mokesčines lengvatas kai kuriems koordinavimo centrams. Dėl tokių centrų apmokestinimo tvarkos Komisija kelis kartus išdėstė poziciją; vieną kartą tai buvo padaryta sprendime dėl nesuderinamumo [su bendrąja rinka], priimtame 2003 m. vasario mėn. pasibaigus EB 88 straipsnio 2 dalyje nurodytai procedūrai. Tų pačių metų balandžio mėn. Belgijos vyriausybė pranešė Komisijai apie kai kuriuos įstatymo, kuriuo įsteigti koordinavimo centrai, pakeitimus, dėl kurių buvo pradėta nauja formalus tyrimo procedūra. Tuo metu Belgija kreipėsi į Tarybą ir ši institucija 2003 m. liepos 16 d. pagal EB 88 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą priėmė sprendimą pratęsti nagrinėjamos apmokestinimo tvarkos taikymą kai kuriems koordinavimo centrams. Priminę minėtą 2004 m. birželio 24 d. sprendimą Teisingumo Teismas nurodė, kad Tarybos patvirtintos priemonės sutapo su tomis priemonėmis, kurias Komisija 2003 m. vasario mėn. sprendimu buvo pripažinusi nesuderinamomis su bendrąja rinka. Teisingumo Teismas atmetė Tarybos argumentus, kad šios priemonės yra nauja pagalba, nustatyta naujomis teisės nuostatomis ir susijusi su ribotu koordinavimo centrų, kuriuos galima lengvai identifikuoti, skaičiumi, ir panaikino sprendimą dėl kompetencijos nebuvimo.

13 — 2004 m. birželio 29 d. Sprendimas *Komisija prieš Tarybą* (C-110/02, Rink. p. I-6333).

14 — Sprendimo 30 punktas; šiuo klausimu *obiter dictum* taip pat žr. 1978 m. spalio 12 d. Sprendimą *Komisija prieš Belgiją* (156/77, Rink. p. 1881).

15 — Sprendimo 31 punktas.

16 — Sprendimo 44 punktas.

17 — Sprendimo 35 punktas.

18 — Byla C-399/03, *Komisija prieš Tarybą* (Rink. p. I-5629).

31. Iš pirmiau nurodytų sprendimų matyti, kad, viena vertus, bazinis kriterijus, pagal kurį padalijama Komisijai ir Tarybai EB 88 straipsnio 2 dalimi suteikta kompetencija, grindžiamas *pirmumo principu*, „taigi vienai institucijai iš esmės nusprendus dėl suteiktos pagalbos suderinamumo, kitai yra užkertamas kelias priimti sprendimą dėl šios pagalbos“¹⁹, ir, kita vertus, atsižvelgiant į dabartinę teismo praktiką, tik tada, kai institucija, kuri imasi veiksmų pirmoji, *priima galutinę poziciją*, laikoma, kad užkertamas kelias kitai institucijai vykdyti kompetenciją.

B – Dėl pirmojo ieškinio pagrindo, susijusio su Tarybos kompetencijos nebuvimu

32. Pirmuoju ieškinio pagrindu, pagrįstu Tarybos kompetencijos nebuvimu, Komisija pateikia du atskirus kaltinimus. Pirma, ji teigia, kad ginčijamas sprendimas buvo priimtas praleidus EB 88 straipsnio 2 dalies ketvirtoje pastraipoje numatytą trijų mėnesių terminą. Antra, ji ginčija Tarybos kompetenciją imtis veiksmų pagal EB 88 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą tokiomis aplinkybėmis, kokios susiklostė nagrinėjamoje byloje. Nors logiška, kad šiuo kaltinimu keliamas klausimas yra pirmesnis nei klausimas, iškeltas pateikus pirmąjį kaltinimą, dėl patogumo, atlikdamas analizę, laikiausi tos tvarkos, kurios savo pastabose laikėsi Komisija.

1. Dėl pateikiant pirmąjį ieškinio pagrindą nurodyto pirmojo kaltinimo, susijusio su EB 88 straipsnio 2 dalies ketvirtoje pastraipoje numatyto termino nesilaikymu

33. Komisija tvirtina, kad Taryba turi įgyvendinti jai pagal EB 88 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą suteiktus įgaliojimus per trijų mėnesių terminą nuo suinteresuotosios valstybės narės prašymo pateikimo. Toks laiko apribojimas, pateisinamas išimtinu Tarybai pripažintos kompetencijos pobūdžiu, aiškiai numatytas EB 88 straipsnio 2 dalies ketvirtoje pastraipoje. Kadangi šioje byloje Lenkija savo prašymą pateikė 2009 m. birželio 12 d. laišku, 2009 m. lapkričio 20 d. ginčijamas sprendimas buvo priimtas praleidus minėtą terminą. Taryba atsako, kad Komisija klaidingai aiškina EB 88 straipsnio 2 dalį ir kad skaitant kartu šios nuostatos trečią ir ketvirtą pastraipas matyti, kad trijų mėnesių terminas taikomas tik tuo atveju, kai valstybė narė prašymą pateikia po to, kai Komisija pradeda EB 88 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje numatytą procedūrą.

34. Savo ruožtu manau, kad Tarybos siūlomas EB 88 straipsnio 2 dalies trečios ir ketvirtos pastraipų aiškinimas yra teisingas. Nors atsižvelgiant į tai, kad trijų mėnesių terminas nustatytas atskiroje šio straipsnio dalyje, galima manyti, jog minėtas laiko apribojimas yra bendro pobūdžio, vis dėlto panašus formulavimas trečios pastraipos antrame sakinyje ir ketvirtoje pastraipoje („<...> atitinkamai valstybei pateikus Tarybai prašymą toji procedūra sustabdoma, kol Taryba *pareiškia savo požiūrį*“ ir „tačiau jei Taryba <...> *savo požiūrio nepareiškia*“)²⁰ bei ketvirtos pastraipos sakinio pabaigos formuluotė („<...> sprendimą priima Komisija“), kuri, panašu, reiškia, kad procedūra jau buvo pradėta, pagrindžia Tarybos siūlomą aiškinimą²¹. Remiantis tokiu aiškinimu EB 88 straipsnio 2 dalies trečia pastraipa Tarybai suteiktos kompetencijos vykdymo laiko apribojimo numatymas yra sudedamoji sistemos dalis, kuri Sutartyje numatyta siekiant vengti galimos sprendimų kolizijos tais atvejais, kai valstybė narė pateikia prašymą po to, kai buvo pradėta EB 88 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje numatyta procedūra. Taigi gana trumpo termino nustatymas skirtas tam, kad būtų kompensuota Komisijos pareiga sustabdyti procedūrą ir taip suteikiama galimybė greitai ją tęsti, jei Taryba nesiiimtų veiksmų.

19 — Generalinio advokato F. G. Jacobs išvada minėtoje byloje C-110/02 (20 punktas).

20 — Išskirta mano.

21 — Tai parodo ir daugumoje EB 88 straipsnio 2 dalies ketvirtos pastraipos pradžios kalbinių versijų vartojamas jungtukas „tačiau“.

35. Pasirinkus siūlomą aiškinimą, kuris, be to, implicitiškai grindžiamas Teisingumo Teismo praktika²², lieka atviras klausimas dėl galimų laiko apribojimų, taikomų nagrinėjamai Tarybos kompetencijai įgyvendinti kitais atvejais nei ką tik išnagrinėtieji. Šiuo klausimu galima teisėtai abejoti dėl galimo EB 88 straipsnio 2 dalies ketvirtoje pastraipoje numatyto trijų mėnesių termino taikymo pagal analogiją tuo atveju, kai Komisija ketina pradėti EB 88 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje numatytą procedūrą *po to*, kai suinteresuotoji valstybė narė pateikia prašymą pagal trečią pastraipą, o atitinkamą pagalbos priemonę dar nagrinėja Taryba²³. Vis dėlto akivaizdu, kad nagrinėjamoje byloje taip nėra.

36. Bet kuriuo atveju reikia manyti, jog Tarybos kompetencijos vykdymui taikomas reikalavimas laikytis protingo termino pagal pagrindinius Sąjungos teisės principus. Tačiau, kad ir kokie būtų kiti vertinimai, atsižvelgdamas į visas nagrinėjamos bylos aplinkybes, nemanau, kad maždaug penkių mėnesių terminas, net atsižvelgiant į išimtinį Tarybos įsikišimo pobūdį, gali būti laikomas neprotingu.

37. Remdamasis tuo, kas nurodyta, manau, kad pirmasis Komisijos kaltinimas turi būti atmestas.

38. Jei nebūtų pritarta tokiam vertinimui, t. y. jei Teisingumo Teismas nuspręstų, jog šioje byloje turi būti taikomas EB 88 straipsnio 2 dalies ketvirtoje pastraipoje nurodytas trijų mėnesių terminas, Taryba teigia, jog sprendimą priėmė nepaėjęs šiam terminui. Palaikoma Lenkijos vyriausybės, ji tvirtina, kad Lenkija į ją kreipėsi tik 2009 m. rugsėjo 28 d., kai Lenkijos valdžios institucijos Žemės ūkio ir žuvininkystės tarybai atsiuntė laišką. Tame laiške pateiktas prašymas Tarybai pagal EB 88 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą imtis veiksmų pakeičia identiško turinio prašymą, pateiktą 2009 m. birželio 12 d. laiške, kuris, remiantis korespondencija tarp Tarybos ir Lenkijos valdžios institucijų, buvo atsiimtas. Dėl šios priežasties Taryba negalėjo priimti pozicijos dėl 2009 m. birželio 12 d. laiško, kuris nebuvo nei išdalytas, nei įrašytas į jos sesijos ar kurios nors jos parengiamosios instancijos susirinkimo darbotvarkę.

39. Šiuo atžvilgiu man neatrodo, jog ginčijama ar galima ginčyti tai, kad, atsižvelgiant į 2009 m. birželio 12 d. laiško pavadinimą ir turinį, šis laiškas visiškai atitinka EB 88 straipsnio 2 dalies trečioje pastraipoje nurodytą prašymą. Taryba neneigia, jog gavo nagrinėjamą laišką, adresuotą Žemės ūkio ir žuvininkystės tarybos pirmininkui, kuris atsiųstas kartu su Lenkijos nuolatinės atstovybės prie Europos Sąjungos pranešimu²⁴, nors teigia, jog gavo ne originalą, bet tik kopiją²⁵, net jeigu tai nesukelia jokių specifinių pasekmių. Tačiau nei Taryba, nei Lenkijos vyriausybė nepateikia įrodymų, pagrindžiančių teiginį, kad šiame laiške pateiktą prašymą Lenkijos valdžios institucijos atsiėmė. Tokiomis aplinkybėmis manau, kad EB 88 straipsnio 2 dalies ketvirtoje pastraipoje numatytas trijų mėnesių terminas, darant prielaidą, jog jis taikomas šioje byloje, turi būti pradėtas skaičiuoti nuo 2009 m. birželio 12 d. laiške pateikto prašymo ir kad dėl to ginčijamas sprendimas buvo priimtas praleidus šį terminą. Galiausiai, mano nuomone, taip pat reikia atmesti Tarybos argumentą, susijusį su aplinkybe, jog tik 2009 m. rugsėjo 28 d. prašymas buvo „išnagrinėtas“ pagal numatytą sprendimų priėmimo tvarką. Iš tiesų galimas Tarybos neveikimas ar vėlavimas pradėti vidaus nagrinėjimo procedūras neturi jokio poveikio datai, nuo kurios turi būti skaičiuojamas EB 88 straipsnio 2 dalies ketvirtoje pastraipoje numatytas terminas, sutampantis su prašymo pateikimo data.

22 — Minėtas 2004 m. birželio 29 d. Sprendimas *Komisija prieš Tarybą* (33 punktas).

23 — Toks aiškinimas reiškia, kad Komisija, neatsižvelgdama į Tarybai pateiktą prašymą, turi teisę nuspręsti pradėti formalią tyrimo procedūrą, kuri bet kuriuo atveju būtų sustabdyta pagal EB 88 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą. Tokiu atveju paskesnėje ketvirtoje pastraipoje numatytas terminas būtų pradėdamas skaičiuoti nuo procedūros pradžios dienos, kuri sutaptų su jos sustabdymo diena.

24 — Šiame pranešime nurodyta klaidinga data – 2009 m. liepos 16 d.

25 — Pranešimas ir laiškas Tarybos sekretoriatai buvo įregistruoti 2009 m. birželio 24 d.

2. Dėl pateikiant pirmąjį ieškinio pagrindą nurodyto antrojo kaltinimo, susijusio su Tarybos kompetencijos imtis veiksmų pagal EB 88 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą nebuvimu

40. Pateikdama šį kaltinimą Komisija iš esmės tvirtina, kad 2007–2013 m. žemės ūkio gairių 196 punkte suformuluotas pasiūlymas dėl atitinkamų priemonių bei Lenkijos pritarimas tokiam pasiūlymui yra „sprendimas“, kuriuo ji pripažino ginčijamu sprendimu leistą taikyti pagalbos schemą nesuderinama su bendrąja rinka visą šių gairių taikymo laikotarpį, t. y. iki 2013 m. gruodžio 31 d.

41. Dėl šalių ginčo Teisingumo Teisme iš esmės kyla trys klausimai. Pirmasis susijęs su nustatymu, ar, kaip tvirtina Komisija, kuriai prieštarauja Taryba ir įstojusios į bylą valstybės narės, pagalbos žemės ūkio paskirties žemei įsigyti schema, apie kurią Lenkija pranešė 2004 m., iki 2009 m. gruodžio 31 d. išsaugojo „esamos pagalbos“ statusą, todėl dėl jos galima siūlyti atitinkamas priemones, kaip numatyta 2007–2013 m. žemės ūkio gairių 196 punkte (žr. *infra* a dalį). Antrasis klausimas susijęs su pagalbos schemos, kurią ginčijamu sprendimu buvo leista taikyti, statusu, todėl pirmiausia reikia patikrinti, ar, kaip teigia Komisija, ši schema sutampa su nurodytąja minėtų gairių 196 punkte pateiktame pasiūlyme dėl atitinkamų priemonių, ar veikia, kaip teigia įstojusios į bylą šalių palaikoma Taryba, tai yra nauja ir kitokia pagalba (žr. *infra* b dalį). Trečiasis klausimas susijęs su pasiūlymo dėl atitinkamų priemonių, kuriam pritarė suinteresuotoji valstybė narė, pasekmėmis (žr. *infra* c dalį). Galiausiai, norint atsakyti į ketvirtąjį klausimą, reikia apibrėžti 2007–2013 m. žemės ūkio gairių 196 punkte suformuluoto pasiūlymo dėl atitinkamų priemonių ir susijusio Lenkijos pritarimo apimtį (žr. *infra* d dalį).

a) Dėl iki 2009 m. gruodžio 31 d. Lenkijos įgyvendintos pagalbos žemės ūkio paskirties žemei įsigyti schemos statuso

42. Komisijos teiginys grindžiamas prielaida, kad Lenkijos iki įstojimo į Bendriją taikytos priemonės, kuriomis skatinamos investicijos įsigyjant žemės ūkio paskirties žemes, nebuvo praradusios esamos pagalbos statuso pagal EB 88 straipsnio 1 dalį nuo pranešimo apie jas Komisijai 2004 m. iki 2009 m. gruodžio 31 d. Taryba, atvirksčiai, tvirtina, kad pagal 2003 m. Stojimo akto IV priedo 4 skyriaus 4 punktą pagalbos schemos, apie kurias Lenkija pranešė 2004 m., galėjo būti laikomos esama pagalba tik iki trečiųjų metų nuo įstojimo pabaigos. Ji teigia, kad Komisija neturi teisės pratęsti tokių schemų taikymo pateikdama pasiūlymą dėl atitinkamų priemonių pagal EB 88 straipsnio 1 dalį, kaip padarė 2007–2013 m. žemės ūkio gairių 196 punkte. Be to, toks pasiūlymas nekeičia pirminės teisės nuostatų, šiuo atveju įtvirtintų 2003 m. Stojimo akto IV priede.

43. Mano nuomone, Tarybos argumentai neįtikinami.

44. 2003 m. Stojimo akto IV priedo 4 skyriaus 4 punkte numatyta, kad naujose valstybėse narėse žemės ūkio sektoriuje taikomos pagalbos priemonės, apie kurias pranešta Komisijai, „laikomos „esama“ pagalba, kaip apibrėžta [EB] 88 straipsnio 1 dalyje, iki trečiųjų metų nuo įstojimo dienos pabaigos“ ir kad suėjus šiam terminui „bet kokia su [Komisijos taikomomis gairėmis] nesuderinama pagalba laikoma nauja pagalba“ (žr. šios išvados 7 punktą). Iš šios nuostatos *a contrario* išplaukia, kad su nurodyto laikotarpio pabaigoje, t. y. 2007 m. balandžio 30 d., taikomomis gairėmis suderinamos pagalbos priemonės po šios datos išsaugoja esamos pagalbos statusą.

45. Remiantis 2007–2013 m. Bendrijos gairių 194 punktu, jos taikomos nuo 2007 m. sausio 1 d. Tačiau 195 punkte nustatyta specifinė tvarka, susijusi su pagalba, laikoma esama pagalba, kaip tai suprantama pagal 2003 m. Stojimo akto IV priedo 4 skyriaus 4 punktą, ir numatyta, jog 2006 m. gruodžio 31 d. taikomos žemės ūkio gairės, t. y. 2000 m. žemės ūkio gairės, galios iki 2007 m. gruodžio 31 d. siekiant šios pagalbos vertinimo tikslų. Be to, 2007–2013 m. žemės ūkio gairių 196 punkte Komisija visoms valstybėms narėms suteikė dvejų metų pereinamąjį laikotarpį, kurio pabaiga 2009 m. gruodžio 31 d., kad jos galėtų prie naujų gairių laipsniškai priderinti atitinkamose teisės sistemose galiojančias pagalbos žemės ūkio paskirties žemei įsigyti schemas.

46. Kaip nurodyta šios išvados 12 punkte, 2000 m. žemės ūkio gairėse, kurios taikytos iki 2007 m. gruodžio 31 d. 2007–2013 m. žemės ūkio gairių 195 punkte nurodytai pagalbai, prie išlaidų, atitinkančių pagalbos investicijoms į žemės ūkio valdas kriterijus, priskiriamas ir žemės ūkio paskirties žemės įsigijimas. Iš to išplaukia, kad tuo metu, kai suėjo 2003 m. Stojimo akto IV priedo 4 skyriaus 4 punkte numatytas trejų metų terminas, t. y. 2007 m. balandžio 30 d., priemonės, kuriomis grindžiamas žemės ūkio paskirties žemės įsigijimas, apie kurias Lenkija pranešė 2004 m., atitiko tą dieną joms taikomas gaires²⁶, todėl išsaugojo esamos pagalbos statusą iki 2007 m. gruodžio 31 d., t. y. iki tada, kai jos nustojo būti vertinamos remiantis 2000 m. žemės ūkio gairėmis. Taikant 2007–2013 m. žemės ūkio gairių 196 punktą minėtos priemonės išsaugojo esamos pagalbos statusą ir po 2007 m. gruodžio 31 d.

47. Iš to, kas nurodyta, matyti, kad Komisija nepažeidė EB 88 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatytų procedūrų ir nepakeitė pirminės teisės nuostatų, kai 2007–2013 m. gairėmis pratęsė, kaip teigia Taryba, po 2003 m. Stojimo akto IV priedo 4 skyriaus 4 punkte numatyto termino pagalbos, kuri, suėjus tam terminui, turėjo būti laikoma nauja pagalba, nes neatitiko taikomų žemės ūkio gairių, schemos taikymą. Iš tiesų minėtų gairių 196 punkte ji tik pakeitė tokių schemų vertinimo kriterijų taikymo laikotarpį ir iš esmės pagal 2003 m. Stojimo akto IV priedo minėtą nuostatą sukliudė joms prarasti esamos pagalbos statusą.

48. Todėl reikia daryti išvadą, kad, kaip teigia Komisija, pagalbos žemės ūkio paskirties žemei įsigyti priemonės, apie kurias Lenkija pranešė 2004 m., išsaugojo esamos pagalbos statusą, kaip tai suprantama pagal 2003 m. Stojimo akto IV priedo 4 skyriaus 4 punktą, iki 2009 m. gruodžio 31 d., t. y. 2007–2013 m. žemės ūkio gairių 196 punkte numatyta data, kada šios priemonės turi būti priderintos, kad atitiktų gaires. Iš to matyti, kad dėl minėtos schemos iš tiesų galėjo būti siūlomos atitinkamos priemonės, kaip tai suprantama pagal EB 88 straipsnio 1 dalį ir Reglamento Nr. 659/1999 18 straipsnį.

b) Dėl ginčijamame sprendime leidžiamos taikyti pagalbos schemas

49. Taryba, palaikoma Lenkijos vyriausybės, tvirtina, kad schema, kuria paremtas žemės ūkio paskirties žemės įsigijimas, patvirtinta ginčijamu sprendimu, bet kuriuo atveju turi būti laikoma „nauja pagalba“, nes, viena vertus, jai būdingi tam tikri požymiai, dėl kurių ji skiriasi nuo tos schemos, dėl kurios nusprendė Komisija, ir, kita vertus, prarado esamos pagalbos statusą nuo 2010 m. sausio 1 d., nes Lenkija jos nepakeitė iki 2009 m. gruodžio 31 d.

50. Šiuo klausimu visų pirma reikia pabrėžti, kad, kitaip, nei, panašu, galvoja Taryba, tik aplinkybė, kad ginčijamame sprendime nurodyta pagalba turi būti laikoma „nauja“ pagal Reglamento Nr. 659/1999 1 straipsnio c punktą, neleidžia daryti išvados, kad priimdama šį sprendimą ji laikėsi pagal EB 88 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą suteiktos kompetencijos ribų. Iš tiesų minėtame 2004 m. birželio 29 d. Sprendime *Komisija prieš Tarybą* Teisingumo Teismas atmetė analogišką Tarybos argumentą²⁷ ir nurodė, teikdamas pirmenybę nuomonei, pagrįstai nagrinėjamų priemonių poveikio analize, kad galimybė šiai institucijai įgyvendinti kompetenciją pagal EB 88 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą gali būti pašalinta ne tik pagalbos priemonės, kurią Komisija jau pripažino nesuderinama su bendrąja rinka, bet ir kitos priemonės, kuri gali būti laikoma „nauja pagalba“, atžvilgiu, kai tarp šių priemonių yra *toks ryšys, kad jų atskyrimas būtų dirbtinis*.

26 — Minėtų priemonių atitikties 2000 m. žemės ūkio gairėms neginčija nei Taryba, nei kuri nors kita įstojusi į bylą valstybė narė.

27 — Portugalijos vyriausybės palaikoma Taryba tvirtino, kad ginčijama pagalba buvo „nauja pagalba“, nes ji buvo pervesta atliekant naują pavedimą, buvo numatyta kitoje nacionalinės teisės normoje, ne dekretuose įstatymuose, kuriais buvo įtvirtinta Komisijos pripažinta nesuderinama pagalbos schema, ir atitiko reikalavimus, taikomus subsidijavimui, bei mokėjimo reikalavimus, kurie skyrėsi nuo taikomų pagal tą schemą suteiktai pagalbai (21 punktą).

51. Todėl reikia nurodyti, kad šalys neginčija, jog ir Tarybos patvirtinta pagalbos schema, ir pagalbos schema, apie kurią Lenkija pranešė 2004 m. ir kuri taikyta kaip esama pagalba iki 2009 m. gruodžio 31 d., apima subsidijas palūkanoms, mokamoms už paskolą žemės ūkio paskirties žemei įsigyti. Be to, reikia nurodyti, kad įvairiose 2009 m. birželio 12 d. ir rugsėjo 28 d. laiškų, kuriuos Lenkijos valdžios institucijos adresavo Tarybai, dalyse daroma aiški nuoroda į reikalavimą iki 2013 m. gruodžio 31 d. „išplėsti“ arba „išlaikyti“ Lenkijos galimybę teikti pagalbą žemės ūkio paskirties žemei įsigyti²⁸, arba 2010–2013 m.²⁹ laikotarpiu „toliau taikyti“ šią pagalbą; to valdžios institucijos primygtinai reikalavo dar vykstant konsultacijoms dėl 2007–2013 m. žemės ūkio gairių priėmimo (žr. šios išvados 19–20 punktus).

52. Dėl to Taryba ir Lenkijos vyriausybė tik nurodė, kad Tarybos patvirtinta schema: i) laiko atžvilgiu taikoma kitaip nei ta, į kurią atsižvelgta 2007–2013 m. žemės ūkio gairių 196 punkte; ii) susijusi su kitais gavėjais; iii) nustatyta remiantis kitu teisiniu pagrindu ir iv) vertinama pagal kitas aplinkybes nei tos, kurios egzistavo 2007–2013 m. žemės ūkio gairių priėmimo momentu.

53. Dėl pirmojo iš išvardytų aspektų reikia pabrėžti, kad iš bylos dokumentų nematyti, be to, to neteigė Taryba ar Lenkijos vyriausybė, kad pagalbos žemės ūkio paskirties žemei įsigyti schema, apie kurią Lenkija pranešė 2004 m., buvo nustatyta apibrėžtam laikotarpiui. Atvirkščiai, kartotinės pastangos, kad Komisija į 2007–2013 m. žemės ūkio gaires įtrauktų nuostatą, analogišką įtvirtintai ankstesnėse gairėse, tiek, kiek tai susiję su tokios rūšies pagalba, patvirtina aiškų Lenkijos valdžios institucijų norą išlaikyti minėtą schemą galiojančią per visą laikotarpį, kurį apima naujos gairės, taigi ilgiau nei Komisijos nustatytas 2009 m. gruodžio 31 d. terminas. Todėl neteisinga teigti, jog schema, apie kurią Lenkija pranešė 2004 m., laiko atžvilgiu buvo taikoma kitaip nei schema, apie kurią kalbama ginčijamame sprendime. Be to, reikia priminti, kad pagal 2007–2013 m. žemės ūkio gairių 196 punktą valstybėse narėse egzistuojančios schemos, kuriomis remiamas žemės ūkio paskirties žemės įgijimas, turi būti taikomos pagal minėtų gairių nuostatas nuo 2010 m. sausio 1 d. iki 2013 m. gruodžio 31 d. Taigi, nepaisant to, kad toliau nagrinėjamos pasekmės gali būti taikomos ir šiai nuostatai, nekyla abejonių, kad ji susijusi su pagalba, numatyta taikyti tuo pačiu laikotarpiu, į kurią atsižvelgta ginčijamame sprendime. Bet kuriuo atveju Teisingumo Teismas 2006 m. birželio 22 d. Sprendimo *Komisija prieš Tarybą* 36 punkte nurodė, jog aplinkybė, kad Tarybos patvirtintos pagalbos schemos taikymo sritis laiko atžvilgiu kitokia, palyginti su tos schemos, kurią Komisija pripažino nesuderinama, nebūtinai turi reikšmės išvadai, kad Tarybos sprendimas prieštarauja Komisijos sprendimui.

54. Neturi reikšmės ir teiginys, kad pagalbos schema, apie kurią kalbama ginčijamame sprendime, skirta kitiems gavėjams nei tie, kurie pateikė paraiškas remdamiesi schema, apie kurią Lenkija pranešė 2004 m. Iš tiesų, kadangi nėra argumentų, įrodančių, jog pagalbos suteikimas pagal šias schemas grindžiamas kitokiais subjektyviais reikalavimais, vien aplinkybė, kad minėtą pagalbą gali gauti visų pirma kiti subjektai nei tie, kurie jau pripažinti atitinkančiais jos gavimo kriterijus, ar subjektai, kurie iš pradžių nebuvo potencialūs gavėjai, bet jais tapo vėliau dėl to, kad pasikeitė jų faktinė ar juridinė situacija, turi būti laikoma įprasta pagalbos schemos taikymo laiko atžvilgiu išdava. Tas pats galioja tuo atveju, kai taikomame teisės akte aiškiai numatyta, kad asmuo, kuris jau buvo gavęs pagalbą, negali pateikti naujos paraiškos dėl pagalbos, kuri teikiama pagal tą pačią schemą³⁰.

55. Dėl teiginio, kad ginčijamu sprendimu patvirtinta pagalba teikiama remiantis nauju nacionaliniu teisiniu pagrindu, remiantis mano atlikta paieška reikia pabrėžti, kad 2010 m. sausio 6 d. Ministrų Tarybos nutarime, kurį Lenkijos vyriausybė nurodo tiktai savo įstojimo į bylą paaiškinimų parašėte, tik nurodytos kai kurios 2009 m. sausio 22 d. Ministrų Tarybos nutarimo nuostatos, susijusios su tam

28 — Žr. 2009 m. birželio 12 d. laiško 4 dalį ir 2009 m. rugsėjo 28 d. laiško 5 dalį.

29 — Žr. 2009 m. rugsėjo 28 d. laiško 5 dalį.

30 — Tokiai išvadai neturi įtakos nei Reglamento Nr. 659/1999 1 straipsnio c punktas, pagal kurį „nauja pagalba“ yra „esamos pagalbos pakeitimai“, nei Tarybos ar Lenkijos vyriausybės minėta teismo praktika, konkrečiai kalbant, 1999 m. birželio 17 d. Sprendimas *Piaggio* (C-295/97, Rink. p. I-3735) ir 2002 m. birželio 18 d. Sprendimas *Vokietija prieš Komisiją* (C-242/00, Rink. p. I-5603), kuriuose Teisingumo Teismas implicitiškai pripažino „naujos pagalbos“ statusą regionų, kuriems reikia padėti pagal regioninės pagalbos schemą, sąrašui, į kurį integruojamas Komisijos jau patvirtintas sąrašas, todėl pakeičiama esamos pagalbos schemos teritorinė ir subjektyvi taikymo sritis.

tikromis Žemės ūkio restruktūrizavimo ir modernizavimo agentūros pareigomis, vykdytinomis tuo atveju, jei nagrinėjama pagalba negali būti suteikta, nes žemės pardavimo sutartį sudarė subjektai, tarpusavyje susiję giminytės ar paveldėjimo ryšiais. Be to, tame nutarime daroma nuoroda į 2007 m. birželio 19 d. žemės ūkio ministro nutarimą, kuris yra teisinis pagalbos žemės ūkio sektoriui sistemos pagrindas³¹. Todėl net jeigu Lenkijos vyriausybės minėtame akte 2010 m. iš tiesų buvo padarytas pagalbos žemės ūkio paskirties žemei įsigyti teikimo taisyklių pakeitimas, akivaizdu, kad tai nėra svarbus pakeitimas, dėl kurio būtų galima ginčyti Komisijos teiginį, jog ši pagalba ir toliau teikiama remiantis iš esmės nepakitusiu, palyginti su galiojusi 2009 m. gruodžio 31 d., teisiniu pagrindu

56. Mano nuomone, argumentas, pagrįstas teiginiu, kad ginčijamas sprendimas priimtas remiantis aplinkybėmis, kurios neegzistavo 2007–2013 m. žemės ūkio gairių priėmimo momentu, tiek, kiek tai susiję su veiksniais, kuriais remdamosi Komisija ir Taryba atliko savo vertinimą, akivaizdžiai nereikšmingas norint įrodyti, jog schemas, dėl kurių Komisija ir Taryba priėmė sprendimus, skirtingos.

57. Galiausiai dėl argumento, kad nuo 2010 m. sausio 1 d. Lenkijos taikoma pagalbos žemės ūkio paskirties žemei įsigyti schema yra „nauja pagalba“, nes minėta valstybė narė iki 2009 m. gruodžio 31 d. neįgyvendino 2007–2013 m. žemės ūkio gairėse pasiūlytų tinkamų priemonių, reikia nurodyti, kad tokio statuso suteikimas, viena vertus, neturi įtakos pačiai schemai ir, antra vertus, kaip nurodyta šios išvados 50 punkte, savaime nėra pakankamas patvirtinti Tarybos kompetencijai priimti ginčijamą sprendimą būtent tokiu atveju, kaip antai nagrinėjamoje byloje, kurioje aišku, jog Taryba ir Komisija savo sprendimus priėmė dėl iš esmės identiškų priemonių.

58. Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, reikia daryti išvadą, kad Tarybos ir Lenkijos pateikti argumentai negali sukelti abejonių dėl šioje valstybėje narėje galiojančios pagalbos žemės ūkio paskirties žemei įsigyti schemas, dėl kurios 2007–2013 m. žemės ūkio gairių 196 punkte pateiktas pasiūlymas dėl atitinkamų priemonių, esminio sutapimo su ginčijamu sprendimu patvirtinta schema, kuris akivaizdus išnagrinėjus bylos medžiagą.

59. Taigi belieka išsiaiškinti, ar Komisija priėmė galutinę poziciją dėl minėtos pagalbos suderinamumo su bendrąja rinka, kuri galėtų sustabdyti Tarybos kompetenciją pagal EB 88 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą.

c) Dėl pasiūlymo dėl atitinkamų priemonių, kuriam pritarė suinteresuotoji valstybė narė, pasekmių

60. Komisija nurodo, kad 2007–2013 m. žemės ūkio gairių 196 punktas, kaip ir valstybių narių pritarimas tame punkte siūlomoms tinkamoms priemonėms, sukelia pasekmių, panašių į tas, kurias sukelia individualūs sprendimai, kuriais pripažįstama, jog po 2009 m. gruodžio 31 d. minėtų gairių neatitinkančios pagalbos žemės ūkio paskirties žemei įsigyti schemas yra nesuderinamos su bendrąja rinka. Aplinkybė, kad tai nėra individualūs sprendimai, nepaneigia fakto, kad Komisija bet kuriuo atveju apibrėžė savo poziciją dėl šių schemų suderinamumo, kai savo vertinimo įgaliojimus įgyvendino priimdama gaires, o ne juos vykdydama kiekvienu konkrečiu atveju. Šioje byloje sprendimu, taikomu Lenkijoje egzistuojančios pagalbos žemės ūkio paskirties žemei įsigyti schemoms, ši valstybė narė buvo įpareigota panaikinti šias schemas iki 2009 m. gruodžio 31 d. ir jų neįtvirtinti iš naujo po šios datos iki 2013 m. gruodžio 31 d. Komisijos nuomone, iš to išplaukia, kad, taikant minėtuose Teisingumo Teismo sprendimuose, t. y. 2004 m. birželio 29 d. Sprendime *Komisija prieš Tarybą* ir 2006 m. birželio 22 d. Sprendime *Komisija prieš Tarybą* (žr. šios išvados 29–30 punktus), įtvirtintus principus, Taryba neturi kompetencijos priimti sprendimo, kuriuo Lenkijai būtų iš naujo leista teikti tokią pagalbą.

31 — Dz. U.Nr 109, poz. 750.

61. Taryba, palaikoma Lenkijos vyriausybės, atsako, kad šioje byloje, kitaip nei minėtose bylose, Komisija nepriėmė jokio sprendimo dėl ginčijamu sprendimu patvirtintų pagalbos priemonių nesuderinamumo. Be to, Teisingumo Teismas minėtame 1996 m. vasario 29 d. Sprendime *Komisija prieš Tarybą*, (žr. šios išvados 27 punktą) išaiškino, kad paprasta Komisijos nuomonė dėl pagalbos suderinamumo negali sustabdyti Tarybos kompetencijos pagal EB 88 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą. Anot šios institucijos, Komisija nepriėmė jokios pozicijos – nei sprendimo, nei paprastos nuomonės forma – dėl nuo 2010 m. sausio 1 d. iki 2013 m. gruodžio 31 d. Lenkijoje taikomų pagalbos žemės ūkio paskirties žemei įsigyti schemų suderinamumo. 2007–2013 m. žemės ūkio gairių 196 punktas, skaitomas kartu su tų pačių gairių 29 punktu, tik reiškia, kad nuo 2010 m. sausio 1 d. bet kokia pagalba žemės ūkio paskirties žemei įsigyti turi būti laikoma nauja pagalba, kurios suderinamumas turi būti vertinamas pagal EB 87 ir 88 straipsnius, jei nėra taikoma Reglamente Nr. 1857/2006 numatyta išimtis.

62. Mano nuomone, EB 88 straipsniu, o dabar SESV 108 straipsniu Komisijai buvo suteikta bendra kompetencija iš esmės spręsti dėl valstybės pagalbos suderinamumo su bendrąja rinka, ar būtų nagrinėjama esama pagalbos schema, ar suteikiamas leidimas ketinamai teikti pagalbai. Pagal šio straipsnio 1 dalį vykdydama šią kompetenciją, Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, privalo nuolat tikrinti esamos pagalbos sistemas.

63. Tokios analizės taisyklės bendrais bruožais nustatytos Reglamento Nr. 659/1999 17–19 straipsniuose taip: jeigu, Komisijos nuomone, esama pagalbos schema neatitinka arba daugiau nebeatitinka vidaus rinkos, ji pasiūlo suinteresuotajai valstybei narei priemones, kurios būtinos išspręsti atitinkamoms problemoms, įskaitant galimybę schemą panaikinti, ir tuo atveju, jei valstybė narė atsisako įgyvendinti tokias priemones, Komisija, manydama, kad to reikia, pradeda formalią tyrimo procedūrą pagal EB 88 straipsnio 2 dalį.

64. EB 88 straipsnio 3 dalyje numatytas nuolatinis esamos pagalbos tikrinimas, taip pat projektų dėl pagalbos nustatymo ar pakeitimo tikrinimas sudarytas iš dviejų etapų, kurių antrasis yra fakultatyvus. Vis dėlto, nors naujos pagalbos atveju, nebent suinteresuotoji valstybė narė atsiimtų savo pranešimą apie ją, Komisija privalo pradėti formalią tyrimo procedūrą, jei kyla rimtų abejonų dėl pagalbos, apie kurią pranešta, suderinamumo su vidaus rinka arba jei ji įsitikinusi dėl jos nesuderinamumo, esamos pagalbos atveju ši procedūra pradeda tik tada, jei suinteresuotoji valstybė narė atsisako įgyvendinti rekomenduojamas priemones. Iš tiesų, jei suinteresuotoji valstybė narė išreiškia pritarimą, pagal Reglamento Nr. 659/1999 19 straipsnio 1 dalį jai kyla pareiga įgyvendinti minėtas priemones, o Komisija neprivalo priimti ją įpareigojančio sprendimo. Taigi nagrinėjant esamą pagalbą formali tyrimo procedūra pradeda iš esmės siekiant nustatyti, kad išvada dėl nesuderinamumo, kuria remdamasi Komisija rekomendavo tinkamas priemones, kurios savaime nėra privalomos, jei joms nepritaria suinteresuotoji valstybė narė, yra privaloma³².

65. Nagrinėjamoje byloje, atsižvelgiant į tai, kad Lenkija pritarė pasiūlymui dėl atitinkamų priemonių, kuris buvo pateiktas 2007–2013 m. žemės ūkio gairių 196 punkte, Komisija neprivalėjo pradėti procedūros pagal EB 88 straipsnio 2 dalį. Vis dėlto nekyla ginčas, kad Lenkijos valdžios institucijos neįgyvendino priemonių, ir, priešingai, kreipėsi į Tarybą, siekdamas, kad būtų priimtas sprendimas pagal EB 88 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą. Taigi tokiomis aplinkybėmis reikia nustatyti, kokių pasekmių kyla, jei pažeidžiama valstybėms narėms pagal Reglamento Nr. 659/1999 19 straipsnio 1 dalį tenkanti pareiga įgyvendinti Komisijos rekomenduojamas priemones, kurioms jos pritarė. Konkrečiai kalbant, reikia nustatyti, ar, kaip tvirtina Taryba ir Lenkijos vyriausybė, Komisija bet kuriuo atveju minėtomis aplinkybėmis privalo pradėti formalią tyrimo procedūrą. Jei būtų atsakyta teigiamai, Reglamento Nr. 659/1999 19 straipsnio 1 dalyje įtvirtintos pareigos pažeidimas būtų prilygintas pritarimo rekomenduojamoms priemonėms nebuvimui ir Komisijos pozicija negalėtų būti laikoma galutine. Taigi pasiūlymo dėl atitinkamų priemonių, kuriam valstybė narė iš pradžių pritarė, bet kurio

32 — Tai nepanaikina galimybės, kad vykdydama 88 straipsnio 3 dalyje numatytą procedūrą Komisija gali peržiūrėti savo pačios poziciją, būtent atsižvelgdama į suinteresuotųjų šalių pateiktas pastabas. Tačiau tuo atveju Komisija yra saistoma 2007–2013 m. žemės ūkio gairių.

neįgyvendino, pasekmės negali būti laikomos nepanašiomis į sprendimo, kuriuo pradedama formali tyrimo procedūra, susijusi su pagalbos projektu, iš pirmo žvilgsnio laikomu nesuderinamu su bendrąja rinka, ir kuris, Teisingumo Teismo teigimu, savaime negali sustabdyti Tarybos kompetencijos pagal EB 88 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą, pasekmes³³. Jei atsakymas būtų neigiamas, pasiūlymas dėl atitinkamų priemonių, kuriam pritaria valstybė narė, sukeltų tų pačių arba analogiškų pasekmių kaip ir sprendimas dėl nesuderinamumo, priimtas remiantis EB 88 straipsnio 2 dalies pirma pastraipa³⁴, todėl šios išvados 29–30 punktuose nurodyta teismo praktika galėtų būti taikoma šioje byloje.

66. Reglamento Nr. 659/1999 19 straipsnyje nėra nuorodų, kurios leistų pritarti vienam ar kitam sprendimui. Konkrečiai kalbant, šio straipsnio 2 dalis, kurioje bendrai užsimenama apie tuos atvejus, kai valstybė narė „nepitaria pasiūlytomis priemonėms [atsisako įgyvendinti Komisijos pasiūlytas priemones]“, neleidžia *a priori* pašalinti jo taikymo ir tais atvejais, kai valstybė narė atsisako įgyvendinti po to, kai iš pradžių buvo pritarusi tokioms priemonėms, galimybės. Vis dėlto padalijus šį straipsnį į dvi atskiras dalis, kurių kiekvienoje reglamentuojamos specifinės aplinkybės (pritarimas pasiūlymui 1 dalyje ir jo atmetimas 2 dalyje), randamas sisteminis argumentas, grindžiantis teiginį, kad pradėti formalią tyrimo procedūrą būtina tik tuo atveju, kai nuo pat pradžių valstybė narė ir Komisija nesutaria dėl įgyvendintinų priemonių. Kitus šį teiginį grindžiančius argumentus galima rasti Teisingumo Teismo praktikoje. Šis teismas Sprendime *Ijssel-Vliet*³⁵, kuriame priminė ankstesnį sprendimą, priimtą byloje *CIRFS ir kt. prieš Komisiją*³⁶, pripažino, jog Olandiją saisto taisyklės, susijusios su žuvininkystės sektoriuje teikiama pagalba, apie kurią kalbama Komisijos gairėse, priimtose remiantis EB sutarties 93 straipsnio 1 dalimi ir parengtose bendradarbiaujant su minėta valstybe nare, kuri joms aiškiai pritarė. Darydamas šią išvadą Teisingumo Teismas ypač atkreipė dėmesį į Komisijos ir Olandijos vyriausybės „bendradarbiavimą“, apimančią pareigas, kurių nė viena šalis vienašališkai negalėjo nevykdyti³⁷.

67. Remdamasis šia teismo praktika manau, kad specialus Komisijos ir valstybių narių bendradarbiavimo kontekstas, kurio siekiama ir reikalaujama pačioje Sutartyje, turi būti laikomas visos esamos pagalbos schemų stebėjimo ir tyrimo sistemos aiškinimo kriterijumi. Iš tiesų, atsižvelgdamas į šį kontekstą, iš pradžių Teismas, o paskui teisės aktų leidėjas pripažino, kad tokioje sistemoje aktas, kuriuo įgyvendinamas minėtas bendradarbiavimas, turi privalomąją galią. Mano nuomone, būtent remdamasi tokiu kontekstu, Komisija turi manyti turinti teisę imtis veiksmų dėl išpareigojimų neįvykdymo prieš valstybę narę, kuri nevykdo savanoriškai prisiimtų pareigų įgyvendinti jos pasiūlytas priemones³⁸. Iš tiesų pasiūlymui dėl atitinkamų priemonių, kuriam pritarė valstybė narė, kuriai jis skirtas, pripažintų pasekmių neatitiktų teiginys, kad Komisija tokiu atveju gali tik pradėti EB 88 straipsnio 2 dalyje numatytą procedūrą, kuri leistų, be kita ko, atitinkamai valstybei narei, nepaisant pirmiau prisiimtų pareigų, ir toliau teikti pagalbą pagal esamą schemą per visą šios procedūros trukmę.

33 — Minėtas 1996 m. vasario 29 d. Sprendimas *Komisija prieš Tarybą*.

34 — Dėl to Komisija galėtų imtis veiksmų prieš išpareigojimų nevykdančią valstybę narę pagal EB 88 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą arba EB 226 straipsnį (dabar – SESV 258 straipsnis).

35 — 1996 m. spalio 15 d. sprendimas (C-311/94, Rink. p. I-5023), taip pat žr. generalinio advokato C. O. Lenz išvadą, pateiktą 1996 m. gegužės 23 d. (Rink. p. I-5025).

36 — 1993 m. kovo 24 d. sprendimas (C-313/90, Rink. p. I-1125).

37 — Šiuo klausimu visų pirma žr. 36, 37 ir 41 punktus; taip pat žr. 1995 m. birželio 29 d. Sprendimą *Ispanija prieš Komisiją* (C-135/93, Rink. p. I-1651). Kai kurių doktrinos atstovų nuomone, Teisingumo Teismo praktika, susijusi su pasiūlymu dėl atitinkamų priemonių, kuriems pritarė valstybės narės, nepaisydamos savo abejonių dėl praktinės naudos, privalomomis pasekmėmis, kelia kelis klausimus dėl principų ir iš esmės į Bendrijos teisės sistemą įtraukia naujos rūšies aktus, šiuo klausimu žr., pavyzdžiui, M. Waelbroeck, *Les propositions de mesures utiles: une nouvelle source de droit communautaire*, in *Mélanges en hommage à Jean-Victor Louis*, 2003, p. 217. Nepaisant šių teisėtų abejonių šiuo metu ši teismo praktika yra pakankamai konsoliduota, kad *pasikeitimas* būtų galimas ar numatomas. Kaip buvo nurodyta, ji buvo kodifikuota Reglamente Nr. 659/1999.

38 — Šiuo klausimu tiek, kiek tai susiję su pareigų, susijusių su metinių ataskaitų dėl esamos pagalbos schemų, kurios buvo apibrėžtos Komisijos priimtose žemės ūkio gairėse ir kurioms implicitiškai pritarė atitinkama valstybė narė, pateikimu, pažeidimu, žr. 2006 m. sausio 12 d. Sprendimą *Komisija prieš Liuksemburgą* (C-69/05, Rink. p. I-7).

68. Kita vertus, reikia priminti, kad Komisija pateikia pasiūlymą dėl atitinkamų priemonių, kai išnagrinėja atitinkamą schemą, ir pagal Reglamento Nr. 659/1999 18 straipsnį tam reikia išankstinio patvirtinimo, kad suinteresuotosios valstybės narės taikoma schema nesuderinama su bendrąja rinka. Jeigu dėl šių priemonių reikia keisti tam tikrus minėtos schemos aspektus, jos yra pataisymas, kuris, Komisijos nuomone, būtinas, kad valstybei narei būtų leista ir toliau teikti pagalbą pagal esamą schemą. Iš to matyti, kad, kai pritarusi tinkamoms priemonėms Komisija baigia tyrimo procedūrą, ji *formaliai priima poziciją* dėl nagrinėjamos schemos. Toks pozicijos priėmimas gali būti suprantamas kaip pripažinimas, kad minėta schema suderinama su bendrąja rinka, jei suinteresuotoji valstybė narė įgyvendina siūlomas priemones, arba nesuderinama, jei ši jų neįgyvendina³⁹.

69. Taigi dėl nurodytų priežasčių manau, kad jei valstybė narė prisiima išipareigojimą įgyvendinti Komisijos pasiūlytas tinkamas priemones, šios institucijos priimta pozicija dėl nagrinėjamos schemos suderinamumo yra galutinė, ir tuo atveju, jei šis išipareigojimas nevykdomas, minėta schema turi būti laikoma nesuderinama su vidaus rinka⁴⁰.

70. Teigiant, kad pasiūlymas dėl atitinkamų priemonių, kuriam pritaria suinteresuotoji valstybė narė, yra Komisijos priimta galutinė pozicija dėl nagrinėjamos pagalbos schemos suderinamumo, taip pat keliamas opus klausimas dėl galimybės jį skusti pagal EB 230 straipsnį (dabar – SESV 263 straipsnis). Jei asmenų, kurie patyrė žalos dėl tokios pozicijos, teisė prašyti ją panaikinti ir to pasiekti, panašu, logiškai išplaukia iš jos, kaip akto, sukeliančio privalomų teisinių padarinių, pobūdžio, vis dėlto negalima manyti, kad tokių padarinių atsiranda dėl trečiojo asmens veiksmų (valstybės narės pritarimas), kuriems Komisija nedaro jokios įtakos, o vienintelis aktas, kuris gali būti jai tiesiogiai priskirtas (pasiūlymas dėl atitinkamų priemonių), yra rekomendacija ir savaime neturi privalomosios galios⁴¹.

71. Šiuo klausimu reikia nurodyti, kad Reglamento Nr. 659/1999 18 ir 19 straipsniuose numatyta procedūra turi būti vertinama kaip visuma atsižvelgiant į Komisijos ir valstybės narės bendradarbiavimo, kurio siekiama pagal Sutartį, kontekstą, kuriuo, kaip jau buvo nurodyta, grindžiama visa esamos pagalbos schemos kontrolės sistema. Per šią procedūrą pasiūlymas dėl atitinkamų priemonių, kurį Komisija pateikia suinteresuotajai valstybei narei, šios valstybės narės neįpareigoja ir ji gali laisvai jam pritarti, prisiimdama išipareigojimą įgyvendinti šias priemones, arba atsisakyti tą daryti, taip numatydama, kad jai bus taikoma EB 88 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta procedūra. Tačiau pagal Reglamento Nr. 659/1999 19 straipsnio 1 dalį valstybės narės pritarimą reikia priimti, t. y. jis nesukelia teisinių pasekmių, jei apie jį nebuvo pranešta Komisijai ir jei ši formaliai nepatvirtino, savo ruožtu, informuodama apie tai valstybę narę⁴². Taigi galiausiai pasiūlymo dėl atitinkamų priemonių privalomas pobūdis priklauso nuo Komisijos akto⁴³. Kitaip tariant, suinteresuotajai valstybei narei pritarus, o Komisijai patvirtinus šį pritarimą ir atitinkamai pranešus valstybei narei, pasiūlymas dėl atitinkamų

39 — Kitaip tariant, priimta Komisijos pozicija tokiomis aplinkybėmis turi būti laikoma sukeliančia pasekmių, analogiškų pasekmėms, kurių sukelia sąlyginis sprendimas, kaip jis suprantamas pagal Reglamento Nr. 659/1999 7 straipsnio 4 dalį.

40 — Kitaip, nei teigia Taryba ir Lenkijos vyriausybė, minėto Sprendimo *CIRFS* 35 punkte neleidžiama daryti kitos išvados ir pateikiami argumentai, grindžiantys teiginį, kad jei tinkamos priemonės neįgyvendinamos, *nagrinėjama pagalbos schema* tampa nauja pagalba, kurios suderinamumą turi įvertinti Komisija pradėdama EB 88 straipsnio 2 dalyje numatytą procedūrą. Iš tiesų pagal byloje, kurioje buvo priimtas Sprendimas *CIRFS*, ginčijamą tvarką, kuriai Olandija pritarė, buvo numatyta tik pareiga pranešti apie pagal esamą schemą suteiktą pagalbą, o ne jos pakeitimai.

41 — Žr. 1996 m. spalio 22 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimą *Salt Union prieš Komisiją* (Rink. p. II-1475) ir generalinio advokato J. Misho išvadą byloje C-242/00, kurioje priimtas minėtas 2002 m. birželio 18 d. Sprendimas *Vokietija prieš Komisiją*. Kai kurie doktrinos atstovai teigia, kad asmenys, kurie patyrė žalos dėl pasiūlymo dėl atitinkamų priemonių, kuriam pritarė valstybė narė, gali prieštarauti tik nacionaliniame teisme, ginčydami aktą, kuriuo valstybė narė išreiškė savo pritarimą; šiuo klausimu žr. minėtą M. Waelbroeck straipsnį, p. 221.

42 — Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal Reglamento Nr. 659/1999 26 straipsnį Komisija „savo sprendimus, kuriuos ji priima pagal <...> 18 straipsnį bei 19 straipsnio 1 dalį skelbia Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje“ ir kad trumpame pranešime turi būti nurodyta, kad „galima gauti autentišką sprendimo varianto arba variantų kopiją“. Dėl tokio skelbimo pasekmių žr. 2009 m. kovo 11 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimą *TF1 prieš Komisiją* (T-354/05, Rink. p. II-471).

43 — Šiuo klausimu minėtame Sprendime *TF1 prieš Komisiją* Pirmosios instancijos teismas pabrėžė, kad „tik tuomet, kai Komisija, vykdydama išimtinę kompetenciją įvertinti valstybės pagalbos suderinamumą su bendrąja rinka, nusprendžia pritariti valstybės išipareigojimams, nes jais atsižvelgiama į jos susirūpinimą, [esamos pagalbos schemų nuolatinės] kontrolės procedūra baigiama <...>“, 70 punktas.

priemonių nebėra paprasta rekomendacija, t. y. aktas, neturintis privalomų pasekmių⁴⁴, ir todėl neskundžiamas⁴⁵, ir jis pradeda kelti tokių pasekmių kaip ir sprendimas⁴⁶. Asmenys, kuriems tokiu aktu padaryta žalos (pagalbos gavėjai, jų konkurentai, teritoriniai subjektai, kurie teikia pagalbą, ir t. t.), turi turėti galimybę pateikti ieškinį teisme EB 230 straipsnio ketvirtoje pastraipoje numatytais sąlygomis. Panašu, kad šitaip nusprendė Teisingumo Teismas minėtame 2002 m. birželio 18 d. Sprendime *Vokietija prieš Komisiją*⁴⁷, o galimybę ginčyti pagal EB 230 straipsnio ketvirtą pastraipą pasiūlymą dėl atitinkamų priemonių, kurioms pritarė valstybė narė, neseniai aiškiai patvirtino Bendrasis Teismas⁴⁸.

72. Remdamasis visais pirmiau nurodytais vertinimais pritariu Komisijos teiginiui, kad pasiūlymas dėl atitinkamų priemonių, kuriam pritarė valstybė narė, kuriai jis skirtas, yra Komisijos priimta galutinė pozicija dėl nagrinėjamos pagalbos schemos suderinamumo, sukianti privalomų teisinių pasekmių, analogiškų sprendimo sukeliams pasekmėms. Taigi toks aktas, remiantis šios išvados 29–30 punktuose nurodyta teismų praktika, gali sudaryti kliūčių priimti jam prieštaraujantį sprendimą pagal EB 88 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą.

73. Šiame etape reikia apibrėžti, viena vertus, pozicijos dėl pagalbos žemės ūkio paskirties žemei įsigyti suderinamumo, kurią Komisija priėmė, kai 2007–2013 m. žemės ūkio gairių 196 punkte pateikė pasiūlymą dėl atitinkamų priemonių, ir, antra vertus, Lenkijos priimtų išpareigojimų, kai ši pritarė tokiam pasiūlymui, apimtį. Iš tiesų galimas patvirtinimas, kad Taryba neturi kompetencijos priimti ginčijamo sprendimo, priklauso nuo šio dvigubo tyrimo baigties.

d) Dėl atitinkamų priemonių, įtvirtintų 2007–2013 m. žemės ūkio gairių 196 punkte, ir Lenkijos pritarimo apimties

74. 2007–2013 m. žemės ūkio gairėse nustatyti kriterijai, kuriuos Komisija ketina taikyti vertindama pagalbą žemės ūkio sektoriui, teikiamą nuo 2007 m. gruodžio 31 d. iki 2013 m. gruodžio 31 d. Dėl pagalbos investicijoms į žemės ūkio valdas minėtų gairių 29 punkte įtvirtinta, kad ji laikoma suderinama su vidaus rinka, jei tenkina visas sąlygas, nustatytas Reglamento Nr. 1857/2006 4 straipsnyje, kurio 8 dalyje numatyta, kad „pagalba gali būti teikiama žemei, išskyrus statyboms skirtą žemę, kurios kaina neviršija 10 % investicijos pagalbos skyrimo kriterijus atitinkančių išlaidų, įsigyti“. Taigi, kaip teigia Komisija, iš tikrųjų pagal 2007–2013 m. žemės ūkio gairėse priimtą poziciją Reglamento Nr. 1857/2006 4 straipsnio 8 dalies neatitinkanti pagalba investicijoms įsigyjant žemės ūkio paskirties žemės iš principo nesuderinama [su bendrąja rinka]. Vis dėlto *naujų pagalbos*

44 — EB 249 straipsnio penkta pastraipa (dabar – SESV 288 straipsnio penkta pastraipa). Sutartyje nustatytais atvejais rekomendacijoms pripažįstamos tam tikros apimtys teisinės pasekmės, žr. EB 97 straipsnio 2 dalį (dabar – SESV 117 straipsnis). Žr. 1999 m. gruodžio 15 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimą *Freistaat Sachsen ir kt. prieš Komisiją* (T-132/96 ir T-143/96, Rink. p. II-3663, 209 punktas), minėtą generalinio advokato H. Mayras išvadą byloje 70/72, p. 834, ir minėtą generalinio advokato C. O. Lenz išvadą byloje C-313/90.

45 — EB 230 straipsnio pirma pastraipa (dabar – SESV 263 straipsnio pirma pastraipa). Minėtame Sprendime *Salt Union prieš Komisiją* Pirmosios instancijos teismas atmetė galimybę ginčyti Komisijos atsisakymą pateikti valstybei narei pasiūlymą dėl atitinkamų priemonių, nes ši neprivalo joms pritari.

46 — Minėtame Sprendime *TF1 prieš Komisiją* Pirmosios instancijos teismas Reglamento Nr. 659/1999 17, 18 ir 19 straipsniuose numatytą procedūrą apibrėžė kaip „pagal savo pobūdį <...> sprendimo priėmimo“ procedūrą, žr. 69 punktą.

47 — Byloje, kurioje buvo priimtas šis sprendimas (C-242/00, Rink. P. I-5603), Vokietijos Federacinė Respublika pareiškė ieškinį prašydama panaikinti sprendimą, kuriuo Komisija, ieškovės teigimu, suderinama su bendrąja rinka pripažino tik tą regioninę pagalbą, kuri susijusi su regionais, kuriuose Vokietijos gyventojų skaičius atitinka tam tikrą procentinę dalį. Pateikdama su ieškiniu nepriimtinumu susijusį prieštaravimą Komisija, be kita ko, teigė, kad Vokietijos vyriausybės ginčijamu sprendimu buvo paprasčiausiai patvirtintos dvi anksčiau nustatytos pozicijos vykdančios gaires regioninės pagalbos srityje, kuriose ji nustatė didžiausią ribą atsižvelgiant į gyventojų skaičių, taikomą regioninei pagalbai 2000–2006 m. laikotarpiu, ir paprašė Vokietijos vyriausybės pritaikyti savo esamos pagalbos schemas, kad jos būtų suderinamos su minėtomis gairėmis. Atmesdamas šiuos argumentus Teisingumo Teismas visų pirma patvirtino, kad minėtos nustatytos pozicijos, kurios sprendime laikomos „sprendimais“, buvo „sudėtinė gairių regioninės pagalbos srityje dalis, kurios privalomos tik su sąlyga, kad jas patvirtino valstybės narės“. Todėl jis pabrėžė, kad nors Vokietijos valdžios institucijos patvirtino Komisijos pasiūlytą taikymą, vis dėlto pateikė aiškią išlygą dėl maksimalios ribos apskaičiavimo metodo. Remdamasis šiomis prielaidomis jis padarė išvadą, kad gairių regioninės pagalbos srityje dalis, susijusi su maksimalios taikymo ribos apskaičiavimo metodu, negali būti privaloma Vokietijai, todėl nustatytos pozicijos, kuriomis rėmėsi Komisija, negalėjo būti laikomos aktais, kuriuos ginčijamas sprendimas (pirmasis valstybei narei privalomas) tik patvirtino. Taigi Teisingumo Teismas *a priori* neatmetė galimybės, kad pasiūlymas dėl atitinkamų priemonių, kuriam pritarė valstybė narė, yra aktas, kurį galima ginčyti, bet iš esmės šią galimybę atmetė tik nagrinėjamojoje byloje.

48 — Minėtas Sprendimas *TF1 prieš Komisiją* (60–81 punktai).

schemų ir naujos individualios pagalbos atveju tokia priimta pozicija savaime negali būti laikoma galutine, nes, remiantis minėtų gairių 183 punktu, Komisija turi konstatuoti ir pripažinti tokios pagalbos nesuderinamumą taikydama EB 88 straipsnyje numatytą kontrolės procedūrą. Neatrodė, jog teisinga teigti, kaip tvirtina Komisija kai kuriose Teisingumo Teismui pateiktų pastabų dalyse, kad minėtose gairėse nesuderinama su bendrąja rinka „pripažįstama“ nuo 2007 m. gruodžio 31 d. iki 2013 m. gruodžio 31 d. *bet kuri* jų neatitinkanti pagalba investicijoms įsigyjant žemės ūkio paskirties žemės. Šiuo atžvilgiu reikia pritarti Tarybos argumentams, kad jei būtų pritarta šiam teiginiui, tai reikštų, jog Komisijai būtų suteikti teisėkūros įgaliojimai, nukrypstant nuo EB 88 straipsnyje numatytų procedūrų.

75. Kalbant apie schemas, kuriomis remiamas žemės ūkio paskirties žemės įsigijimas, kurios *egzistavo* 2007–2013 m. žemės ūkio gairių priėmimo dieną, minėtų gairių 196 punkte valstybėms narėms siūloma iki 2009 m. gruodžio 31 d. jas suderinti su gairėmis. Šio pasiūlymo pagrindas – minėtų gairių 29 punkte priimta pozicija, kad minėta pagalba yra nesuderinama su bendrąja rinka, jei neatitinka Reglamento Nr. 1857/2006 4 straipsnio 8 dalyje įtvirtintų sąlygų. Šioje byloje nekyla ginčas, kad Lenkija pranešė Komisijai apie savo sutikimą įgyvendinti rekomenduojamas tinkamas priemonės, o ji Komisija paskelbė Reglamento Nr. 659/1999 26 straipsnio 1 dalyje taip:

„Pagal [2007–2013 m. žemės ūkio] gairių 196 straipsnį valstybės narės ne vėliau kaip iki 2007 m. gruodžio 31 d. privalo pakeisti savo pagalbos schemas, taip, kad jos atitiktų gaires, išskyrus <...> pagalbos schemas investicijoms, susijusioms su žemės ūkio sklypų įsigijimu, kurios turi būti iš dalies pakeistos ne vėliau kaip 2009 m. gruodžio 31 d.

197 gairių straipsnyje valstybėms narėms siūloma ne vėliau kaip iki 2007 m. vasario 28 d. raštu patvirtinti, kad jos pritaria šioms tinkamų priemonių pasiūlymams.

Apie būtinybę pritarti minėtoms tinkamoms priemonėms valstybėms narėms buvo priminta 2007 m. sausio 29 d. Komisijos rašte.

Aiškų ir besąlygišką pritarimą pasiūlytoms tinkamoms priemonėms laiškais išreiškė šios valstybės narės: <...>

Lenkija 2007 m. vasario 26 d. <...>.

Pagal Reglamento (EB) Nr. 659/1999 19 straipsnio 1 dalį Komisija konstatuoja besąlygišką ir aiškų pirmiau išvardytų valstybių narių pritarimą tinkamoms priemonėms“.

76. Priešingai tam, ką teigia Taryba, šitaip Lenkijos prisiimto įsipareigojimo turinys ir apimtis aiškūs iš 2007–2013 m. žemės ūkio gairių 196 punkto, skaitomo kartu su šių gairių 29 punktu ir Reglamento Nr. 1857/2006 4 straipsnio 8 dalimi: ši valstybė narė turėjo pakeisti savo esamas pagalbos investicijoms įsigyjant žemės ūkio paskirties žemės schemas ir panaikinti galimybę teikti didesnes subsidijas žemės ūkio paskirties žemei įsigyti, nei numatyta Reglamento Nr. 1857/2006 4 straipsnio 8 dalyje.

77. Kadangi paliko galioti šias schemas ir jų nepakeitė, Lenkija pažeidė šią pareigą.

e) Išvada dėl Tarybos kompetencijos priimti ginčijamą sprendimą

78. Iš nurodytų vertinimų matyti, kad leisdama taikyti pagalbos priemones, kurios iš esmės sutampa su priemonėmis, kurias Lenkija sutiko panaikinti, Taryba ne tik leido valstybei narei nevykdyti šio Komisijai prisiimto įsipareigojimo, šitaip suteikdama jai teisę pažeisti pagal EB 88 straipsnio 1 dalį sudarytą susitarimą, bet ir priėmė sprendimą, kuris aiškiai neatitinka 2007–2013 m. žemės ūkio gairių 196 punkte Komisijos priimtos galutinės pozicijos dėl šių priemonių suderinamumo su bendrąja rinka.

79. Tokiomis aplinkybėmis siūlau Teisingumo Teismui pritarti pirmojo ieškinio pagrindo antrajam kaltinimui ir taikant šios išvados 29 ir 30 punktuose nurodytą Teismo praktiką pripažinti, kad Taryba neturėjo kompetencijos priimti ginčijamo sprendimo. Taigi Komisijos ieškinys, mano nuomone, turi būti patenkintas ir ginčijamas sprendimas panaikintas. Tam atvejui, jeigu Teisingumo Teismas nepritartų mano siūlomai išvadai, toliau išnagrinėsiu kitus Komisijos pateiktus ieškinio pagrindus.

C – Dėl antrojo ir trečiojo ieškinio pagrindų, susijusių atitinkamai su piktnaudžiavimu įgaliojimais ir lojalios bendradarbiavimo pareigos pažeidimu

80. Nurodydama antrąjį ieškinio pagrindą Komisija iš esmės teigia, kad leisdama taikyti pagalbos priemones, kurios 2007–2013 m. žemės ūkio gairių 196 punkte buvo pripažintos nesuderinamomis su bendrąja rinka, Taryba naudojos EB 88 straipsnio 2 dalies trečioje pastraipoje jai suteikta kompetencija kitais tikslais nei numatyti Sutartyje. Iš tiesų šioje nuostatoje Tarybai suteikiama teisė išimtinėmis aplinkybėmis pripažinti, jog pagalba, kurios Komisija negali leisti taikyti, yra suderinama su bendrąja rinka, tačiau šiai institucijai nesuteikiami įgaliojimai panaikinti Komisijos vertinimą, susijusį su pagalbos suderinamumu, nustatytą privalomą galią turinčiame akte.

81. Šiuo klausimu tik nurodysiu, kad nagrinėjamas ieškinio pagrindas grindžiamas ta pačia prielaida, kuria pagrįstas pirmasis ieškinio pagrindas, t. y. kad 2007–2013 m. žemės ūkio gairių 196 punktas kartu su Lenkijos pritarimu dėl jame nurodytų atitinkamų priemonių yra galutinė ir privaloma Komisijos pozicija dėl priemonių, kurios iš esmės identiškos nurodytosioms ginčijamame sprendime, suderinamumo su bendrąja rinka. Todėl, jei, kaip siūlau, Teisingumo Teismas manys, jog ši prielaida teisinga, pagrindą dėl piktnaudžiavimo įgaliojimais apimtų pirmasis pagrindas, susijęs su Tarybos kompetencijos nebuvimu, o jei jis taip nemans, jis turi būti pripažintas nepagrįstu dėl tų pačių motyvų kaip ir tie, kuriais grindžiamas pirmojo ieškinio pagrindo atmetimas.

82. Nurodydama trečiąjį ieškinio pagrindą Komisija tvirtina, kad priimdama ginčijamą sprendimą Taryba atleido Lenkiją nuo bendradarbiavimo pareigos, kuri šiai privaloma, kai atliekama nuolatinė esamos pagalbos schemų kontrolė, numatyta EB 88 straipsnio 1 dalyje, ir nuo pareigos, kurią ji prisiėmė pritaridama Komisijos rekomenduojamoms atitinkamoms priemonėms. Šitaip Taryba pažeidė Sutartyje nustatytą institucinę pusiausvyrą, vykdydama joje Komisijai suteiktą kompetenciją. Taryba mano, kad pagrindas nepagrįstas, ir savo ruožtu tvirtina, kad Komisija pažeidė lojalios bendradarbiavimo pareigą, nes nesirėmė Tarybos kompetencijos nebuvimu per Žemės ūkio ir žuvininkystės tarybos posėdį, kai buvo nagrinėjamas Lenkijos prašymas, ir 2009 m. gegužės 15 d. laiške šiai pasiūlė kreiptis į Tarybą pagal EB 88 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą.

83. Mano nuomone, nagrinėjamas pagrindas priklauso nuo pirmojo ieškinio pagrindo tik tiek, kiek Komisijos argumentai aiškinami taip, kad jais norima įrodyti, jog Taryba pažeidė lojalios bendradarbiavimo principą, nes bylos aplinkybėmis neatsisakė priimti akto, kuris priskiriamas jai Sutartimi suteiktai kompetencijai. Taigi, atlikęs pirmą vertinimą, nemanau, kad lojalios institucijų bendradarbiavimo pareiga⁴⁹ ir institucinės pusiausvyros principas, kurie grindžia tarpinstitucinį dialogą Sąjungos sprendimų priėmimo sistemoje, gali įpareigoti vieną instituciją nevykdyti *neperžengiant ribų* jai nustatytos išimtinio ir nukrypstančio nuo nagrinėjamą sritį reglamentuojančių nuostatų pobūdžio kompetencijos ir suteikti galimybę ją vykdyti institucijai, kuriai pripažinta bendroji kompetencija. Šioje byloje, jeigu būtų daroma kitokia išvada, reikštų, kad iš esmės būtų nustatytos naujos Tarybos kompetencijos pagal EB 88 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą ribos, palyginti su numatytais Sutartyje ir patikslintomis Teisingumo Teismo praktikoje.

49 — Žr. ESS 13 straipsnio 2 dalį ir pirmiausia 1988 m. rugsėjo 27 d. Sprendimą *Graikija prieš Tarybą* (204/86, Rink. p. 5323) bei 1995 m. kovo 30 d. Sprendimą *Parlamentas prieš Tarybą* (C-65/93, Rink. p. I-643).

84. Kita vertus, reikia pritarti Komisijai, kad jos pasiūlymas Lenkijai pateikti prašymą pagal EB 88 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą ir jos pareigūnų elgesys per procedūrą Taryboje nereiškia, kad buvo pažeista lojalus bendradarbiavimo pareiga, ir (bet kuriuo atveju) tuo Taryba negali remtis prieš Komisiją kaip aplinkybėmis, pagrindžiančiomis pareigos nesilaikymą.

D – Dėl ketvirtojo ieškinio pagrindo, susijusio su akivaizdžia išimtinių aplinkybių buvimo vertinimo klaida ir Sutarties bei pagrindinių Bendrijos teisės principų pažeidimu

85. Nurodydama ketvirtąjį ieškinio pagrindą Komisija iš esmės pateikia du kaltinimus. Pirmiausia ji tvirtina, kad ginčijamame sprendime padaryta akivaizdi vertinimo klaida, nes aplinkybės, išdėstytos norint pateisinti leidžiamas taikyti pagalbos priemonės, nėra išimtinio pobūdžio. Antra, ji tvirtina, kad šios priemonės neproporcingos, palyginti su siekiamais tikslais, atsižvelgiant būtent į suteikto leidimo trukmę.

86. Pirmiausia reikia pabrėžti, kad, kaip teigia pati Komisija, remdamasi minėtu 1996 m. vasario 29 d. Sprendimu *Komisija prieš Tarybą*, Taryba taikydama EB 88 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą turi didelę diskreciją, kuri pateisina aplinkybę, kad teisminė kontrolė apima tik „patikrinimą, ar nagrinėjama priemonė nėra akivaizdžiai klaidinga ir ar nebuvo piktnaudžiauta įgaliojimais arba ar atitinkama valdžios institucija akivaizdžiai neperžengė savo diskrecijos ribų“⁵⁰. Konkrečiau kalbant apie Teisingumo Teismo taikomą kontrolę, ar laikomasi proporcingumo principo, atsižvelgiant į išimtinę ir išskirtinę nagrinėjamos kompetencijos pobūdį bei didelę Sąjungos institucijoms pripažintą diskreciją bendrosios žemės ūkio politikos srityje⁵¹, būtent tais atvejais, kai jos turi atlikti ekonominius, politinius ir socialinius vertinimus ir suderinti įvairius pagal Sutartį šiai politikai priskirtus tikslus, reikia nurodyti, kaip, beje, aišku iš minėto 1996 m. vasario 29 d.⁵² sprendimo, kad Teisingumo Teismo kontrolė tokiu atveju turi apimti tik patikrinimą, ar patvirtinta priemonė akivaizdžiai atitinka tikslą, kurio ketino siekti Taryba.

87. Dėl „išimtinių aplinkybių“, kaip jos suprantamos pagal nagrinėjamą nuostatą, manau, kad teisingas Komisijos pateiktas aiškinimas, jog struktūrinė, o ne paprasčiausiai dėl susiklosčiusių aplinkybių atsiradusi problema negali (bent jau nagrinėjama atskirai) dėl savo pobūdžio apimti tokios aplinkybės. Vartojant generalinio advokato G. Cosmas išvadoje minėtoje byloje C-122/94 pateiktą formuluotę, reikia nurodyti, kad išimtinės aplinkybės „apima neįprasto ir nenumatyto ar bent jau nenuolatinio [reiškinio], kuris nepasireiškia sistemiskai ir, žinoma, skiriasi nuo to, kas įprasta, idėją“.

1. Dėl pirmojo kaltinimo, susijusio su akivaizdžia išimtinių aplinkybių buvimo, kaip tai suprantama pagal EB 88 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą, vertinimo klaida.

88. Pateikdama nagrinėjamą pagrindą Komisija pirmiausia tvirtina, kad ginčijamame sprendime prie išimtinių aplinkybių klaidingai priskiriamos kai kurios *struktūrinės problemos Lenkijos žemės ūkio sektoriuje*. Šiuo klausimu visų pirma pritarti Komisijai, kuri mano, kad aplinkybės, kuriomis remiasi Taryba ginčijamo sprendimo 2 konstatuojamojoje dalyje ir kurios susijusios su „Lenkijos ūkių nepalankia teritorine struktūra“, „žemu Lenkijos gaunamų tiesioginių išmokų lygiu pagal 2003 m. Stojimo akte numatytą laipsniško išmokų didinimo mechanizmą“ ir „žemės ūkio teikiamomis pajamomis <...> žemomis“⁵³, savaimė nėra išimtinės aplinkybės, kaip tai suprantama pagal

50 — 18 ir 19 punktai. Be to, 18 punkte Teisingumo Teismas priminė, kad „kai įgyvendinant Bendrijos žemės ūkio politiką reikia, kad Taryba vertintų sudėtingą ekonominę situaciją, institucijos turima diskrecija susijusi ne tik su priemonių, kurias reikia priimti, pobūdžiu ir taikymo sritimi, bet tam tikra prasme ir su faktinių aplinkybių patvirtinimu, t. y. Taryba gali prireikus remtis bendro pobūdžio išvadomis“.

51 — Žr. neseniai priimto 2012 m. birželio 26 d. Sprendimo *Lenkija prieš Komisiją* (C-335/09 P) 71 ir 72 punktus, susijusius su Komisijos įgyvendinimo įgaliojimais, bei 2009 m. rugsėjo 3 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimą *Chemionova ir kt. prieš Komisiją*, T-326/07 (Rink. p. II-2685, 194-196).

52 — Tiek, kiek Teisingumo Teismas 18 punkte, priminęs 1980 m. spalio 29 d. Sprendimo *Roquette Frères prieš Tarybą* (138/79, Rink. p. 3333) 25 punktą, bendrai nurodė „akivaizdų savo diskrecijos ribų peržengimą“.

53 — Išskirta mano.

EB 88 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą. Iš tiesų, pirma, tai yra teiginiai, kuriais tik apibūdinama Lenkijos žemės ūkio ekonominė struktūra (mažas žemės ūkio valdų dydis, žemas pajamų lygis), antra, jie susiję su tiesioginės paramos priemonių, kurios įtvirtintos aktuose, priimtuose suinteresuotosios valstybės narės stojimo į Sąjungą momentu, taikymu⁵⁴. Tai, kad šie elementai neatsirado dėl susiklosčiusių aplinkybių, reiškia, kad jie nėra, kaip tvirtinama, išimtinio pobūdžio⁵⁵. Tačiau nesu tikras, kad tokią išvadą galima daryti tiek, kiek tai susiję su paskutiniu ginčijamo sprendimo 2 konstatuojamojoje dalyje minėtu elementu, t. y. kad „euro kursui [kursas] smuktelėjus [smuktelėjo] 10 % ir dėl to kritus [krito] ūkininkų gaunamų išmokų vertei [vertė]“, o tai vėliau sumažino Lenkijos ūkininkų pajamų lygį 2008 m. Neatrodo, jog Komisijos teiginio, kad nacionalinės valiutos keitimo mokesčio euro atžvilgiu kitimas yra įprastas reiškinys, būdingas visoms valstybėms narėms, kuriose dar neįvestas euras, savaime pakanka atmesti aplinkybei, kad šie pokyčiai kartu su kitais veiksniais gali prisidėti prie išimtinai nepalankių aplinkybių atsiradimo atitinkamame sektoriuje⁵⁶. Be to, faktas, kad atitinkama situacija gali būti vienu metu susijusi su keliomis valstybėmis narėmis ar galbūt būdinga skirtingiems ekonomikos sektoriams, nereiškia, kad jis bet kuriuo atveju negali būti svarbi aplinkybė taikant EB 88 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą⁵⁷. Be to, mano nuomone, negalima *a priori* atmesti galimybės, kad ginčijamo sprendimo 6 konstatuojamojoje dalyje minimas elementas, t. y. *nedarbo lygio kaime augimas 2009 m.*, yra išimtinio pobūdžio, visų pirma jei laikoma, kaip teigia pati Komisija, kad ankstesniu laikotarpiu (2003–2007 m.) užfiksuota priešinga tendencija. Be to, kaip pabrėžė Taryba, iš ieškinyje esančių statistinių duomenų matyti, kad nuo 2008 m. trečio ketvirčio iki 2009 m. trečio ketvirčio užfiksuotas ypač didelis nedarbo lygis kaime (24,6 %). Šiuo klausimu man neatrodo lemiamas argumentas, jog nedarbo lygis Lenkijos kaime neatrodo labai didelis, palyginti su Sąjungos vidurkiu, ir tvirtinimas, kad tai struktūrinio pobūdžio reiškinys.

89. Sunkiau įvertinti ginčijamo sprendimo 7 konstatuojamojoje dalyje nurodyto veiksnio, t. y. kad *nuo 2007 m. žemės ūkio paskirties žemės kainos Lenkijoje nuolat pastebimai augo*, svarbą. Iš tiesų, jeigu Komisijos pateikti skaičiai rodo nuo 2003 m. nuolatinio žemės ūkio paskirties žemės kainų augimo tendenciją, vis dėlto šis reiškinys akivaizdesnis nuo Tarybos nurodyto laikotarpio (2007 m.), nors jis nepasiekė kiekybiniu požiūriu ypatingo lygio. Komisijos teiginys, kad toks augimas priklauso nuo struktūrinio faktoriaus, kurį lemia laisvos žemės ūkio paskirties žemės mažėjimas ir paklausa negalinti tenkinti pasiūla, neatrodo, turintis lemiamą reikšmę, nes iš tiesų įrodyta, kad kainų augimo tendencija suintensyvėjo nuo 2007 m.

90. Antra, pateikdama nagrinėjamą kaltinimą Komisija tvirtina, kad Taryba išimtinę aplinkybę klaidingai laikė „rinkos sąlygų vystymąsi“. Šiuo klausimu reikia nurodyti, jog tiek, kiek tai susiję būtent su „žemės ūkio gamybai reikalingų priemonių kainų“⁵⁸ augimu 2009 m., kuris minimas ginčijamo sprendimo 4 konstatuojamojoje dalyje, Komisija iš esmės tik nurodė, jog minėtų priemonių kainos išaugo visose valstybėse narėse. Taigi, kaip jau turėjau galimybę atkreipti dėmesį, šis teiginys savaime nėra pakankamas, kad atitinkama aplinkybė būtų laikoma išimtinę, atsižvelgiant į specialias pasekmes,

54 — Laipsniško tiesioginių Bendrijos mokėjimų nustatymo sistema, įtvirtinta 2003 m. Stojimo akte (p. 369 ir 370), priimta 2004 m. kovo 22 d. Tarybos sprendimu 2004/281/EB, pritaikančiu Akta dėl Čekijos Respublikos, Estijos Respublikos, Kipro Respublikos, Latvijos Respublikos, Lietuvos Respublikos, Vengrijos Respublikos, Maltos Respublikos, Lenkijos Respublikos, Slovėnijos Respublikos ir Slovakijos Respublikos stojimo sąlygų ir Sutarčių, kuriomis yra grindžiama Europos Sąjunga, pritaikomųjų pataisų pagal bendrą žemės ūkio politikos reformą (OL L 93, p. 1). Dėl šio sprendimo panaikinimo Lenkija buvo pateikusi ieškinį, kurį Teisingumo Teismas atmetė 2007 m. spalio 23 d. Sprendimu *Lenkija prieš Tarybą* (C-273/04, Rink. p. I-8925). Dėl sistemos ir jos veikimo apibūdinimo žr. 2007 m. birželio 21 d. generalinio advokato M. Poiarės Maduro išvadą minėtoje byloje.

55 — Vis dėlto pritariu Tarybai, kad ataskaitoje, pateiktoje ieškinio priede A.11, nurodyta, jog ūkininkų pajamos 2008 m., palyginti su 2007 m., sumažėjo 16 %.

56 — Be to, šis klausimas aptariamasis ataskaitoje „Five years of Poland in the European Union“, kurios kai kurias ištraukas Komisija pateikė savo ieškinio priede.

57 — Analogiškas Komisijos argumentas buvo atmestas minėto 1996 m. vasario 29 d. Sprendimo *Komisija prieš Tarybą* 22 punkte.

58 — Išskirta mano.

kurių ji galėjo sukelti atitinkamoje valstybėje narėje. Dėl ginčijamo sprendimo 3 ir 5 konstatuojamųjų dalyse minėtų aplinkybių, t. y. *krizės sukeltas ekonomikos nuosmukis ir tai, kad „buvo apsemta <...> 11 vaivadijų (iš bendro 16 vaivadijų skaičiaus)“*⁵⁹, Komisija, panašu, tik teigia, kad tai apskritai gali būti išimtinės aplinkybės.

91. Nors iš iki šiol atlikto tyrimo matyti, kad kai kurie ginčijamame sprendime nurodyti veiksniai savaime nėra išimtinio pobūdžio, mano nuomone, to nepakanka įrodyti, kad egzistuoja akivaizdi aplinkybių, kurios pateisina EB 88 straipsnio 2 dalies trečioje pastraipoje Tarybai suteiktų įgaliojimų įgyvendinimą, vertinimo klaida. Komisijos pasiūlymas atskirai nagrinėti kiekvieną veiksnių neatrodo teisingas. Iš tiesų iš ginčijamo sprendimo akivaizdu, kad konkrečių veiksnių, ypač tų, kuriuos Komisija nurodo kaip Lenkijos žemės ūkio ekonomikos „struktūrinius“ veiksnius, nurodymas yra susijęs su specialaus konteksto, kuriame buvo priimtos leidžiamos taikyti priemonės ir atliktas nuosmukio, kuris atsižvelgiant į ginčijamo sprendimo struktūrą yra esminis elementas, pateisinant šią priemonių priėmimą, ekonominio ir socialinio pobūdžio pasekmių vertinimas, aprašymu. Kita vertus, iš minėto 1996 m. vasario 29 d. Sprendimo *Komisija prieš Tarybą* aiškiai matyti, kad, vykdydama EB 88 straipsnio 2 dalies trečioje pastraipoje nurodytą kompetenciją, Taryba gali remtis atitinkamo ekonomikos sektoriaus struktūrinių problemų *ilgalaiškiškumu* arba *padidėjimu*, kad įvertintų susiklosčiusių nepalankių aplinkybių pasekmes tam sektoriui⁶⁰.

92. Remdamasis tuo, kas nurodyta, ir atsižvelgdamas į didelę Tarybos šioje srityje turimą diskreciją, manau, kad Komisija neįrodė akivaizdžios aplinkybių, galinčių pateisinti sprendimo priėmimą pagal EB 88 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą, buvimo vertinimo klaidos.

2. Dėl ginčijamu sprendimu leistų taikyti priemonių netinkamumo ir neproporcingumo

93. Komisija teigia, kad Tarybos patvirtintos priemonės netinkamos ginčijamame sprendime nurodytoms problemoms spręsti. Pirma, ji tvirtina, kad šios priemonės netinkamos siekiant tikslo padidinti žemės ūkio valdų dydį, kurio atžvilgiu praėjusiais metais nebuvo užfiksuotas reikšmingas pokytis, nepaisant analogiškų priemonių, kurias Lenkija taikė nuo 1996 m. Komisijos nuomone, tai paaiškinama aplinkybe, kad dėl nagrinėjamos pagalbos, kuri skirta žemės nuosavybės restruktūrizavimui skatinti, tik pakilo žemės ūkio paskirties žemės kainos. Dėl tos pačios priežasties Tarybos patvirtintos priemonės visiškai netinkamos ginčijamo sprendimo 7 konstatuojamojoje dalyje nurodytai situacijai, t. y. reikšmingam ir nuolatiniam šių kainų didėjimui nuo 2007 m., ištaisyti. Be to, Komisija pabrėžia, jog šios priemonės netinkamos siekiant tikslo sumažinti nedarbo lygį kaime, nes jomis siekiama konsoliduoti esamas žemės ūkio valdas. Galiausiai Komisija neįsivaizduoja, kaip leista taikyti pagalba galima kompensuoti kainų augimą, ir pabrėžia, jog ji susijusi su paskolų teikimu, todėl bet kuriuo atveju jos negali gauti šeimos, kurių pragyvenimo lėšos katastrofiškai sumažėjo išaugus žemės ūkio priemonių kainoms.

94. Mano nuomone, Komisijos argumentų nepakanka norint įrodyti, kad Taryba *akivaizdžiai* viršijo savo diskrecijos ribas, nes manė, jog nagrinėjamos priemonės, kuriomis būtent siekiama suintensyvinti investicijas žemės ūkio paskirties žemei įsigyti, tinkamos siekiant tikslo konsoliduoti esamų žemės ūkio valdų struktūrą arba palengvinti darbo neturinčių asmenų perėjimą prie žemės ūkio (ginčijamo sprendimo 6 konstatuojamoji dalis). Be to, panašu, jog neįrodytas teiginys, kad dėl minėtų priemonių nuolat augo žemės ūkio paskirties žemės kainos.

59 — Išskirta mano.

60 — 21 punktas.

95. Antra, Komisija tvirtina, kad, siekdama kovoti su krizės pasekmėmis, 2009 m. ji priėmė specialų komunikatą dėl Bendrijos laikinosios valstybės pagalbos priemonių sistemos siekiant padidinti galimybes gauti finansavimą dabartinės finansų ir ekonomikos krizės sąlygomis⁶¹ (toliau – laikinoji sistema), ir remiantis ta sistema dėl tam tikrų dalinių vėliau atliktų pakeitimų⁶² buvo leista valstybėms narėms imtis įvairių veiksmų dėl žemės ūkio valdų, tarp kurių visų pirma buvo laikinoji pagalba, kurios dydis daugiausia 15 000 eurų iki 2010 m. pabaigos. Komisija teigia, kad neatsižvelgusi į tokią pagalbą, kuri skirta būtent su krize susijusioms problemoms spręsti, ir visų pirma neišsiaiškinusi, ar minėta pagalba leido išspręsti šias problemas, Taryba pažeidė proporcingumo principą. Be to, Komisija teigia, kad Taryba turėjo atsižvelgti ir į kitus Komisijos ir pačios Tarybos priimtus aktus, skirtus ginčijamame sprendime nurodytoms problemoms spręsti, t. y. tuos, kuriais Lenkija galėjo pasinaudoti siekdama šių tikslų.

96. Atsižvelgiant į Komisijos argumentus reikia patikrinti, ar ir koku mastu Taryba turi atsižvelgti į Sąjungos lygiu jau priimtas priemones, kad būtų išspręsta valstybėje narėje susiklosčiusi situacija, kuria valstybė narė pareiškėja remiasi kaip išimtinė aplinkybe. Šiuo klausimu reikia priminti, kad Taryba vykdo EB 88 straipsnio 2 dalies trečioje pastraipoje nurodytą kompetenciją nukrypdoma nuo 87 straipsnio nuostatų ir 89 straipsnyje nurodytų reglamentų. Todėl negalima tvirtinti, jog tokiomis aplinkybėmis jai privalomos priemonės, kurias Komisija ar pati Taryba priėmė taikydama šį straipsnį, žinoma, išskyrus Komisijos sprendimus, kuriais gali būti sustabdytas šios kompetencijos vykdymas. Jei būtų teigiama priešingai, tai akivaizdžiai neatitiktų aiškaus EB 88 straipsnio 2 dalies trečios pastraipos teksto. Vis dėlto kartu nemanau, jog vertinant, ar konkrečiu atveju susiklostė aplinkybės, galinčios pateisinti sprendimo priėmimą pagal šią nuostatą, įmanoma visiškai nepaisyti norminio ir teisinio konteksto, kuriame buvo priimtos leistos taikyti priemonės, ypač kai vardydama minėtas aplinkybes Taryba nurodo struktūrines situacijas, taigi kurios yra ilgalaikės nagrinėjamame sektoriuje. Todėl manau, jog ši institucija atlikdama savo vertinimą privalo atsižvelgti bent jau į anksčiau priimtas priemones, kurios skirtos *būtent* išvengti situacijų, galinčių pateisinti leidimą taikyti nagrinėjamą pagalbą⁶³, tačiau Taryba neprivalo savo sprendime išnagrinėti ir nurodyti visų teisės taisyklių, kuriomis reglamentuojama aptariama sritis.

97. Šioje byloje iš ginčijamo sprendimo nematyti, kad Taryba būtų nagrinėjusi, ar Lenkija naudojosi pagal laikinąją sistemą suteiktomis galimybėmis ir kokių pasekmių sukėlė šiuo pagrindu vykdyti veiksmai. Vis dėlto reikia nurodyti, kad riboto dydžio tiesioginės išmokos, kurias nurodo Komisija, viena vertus, nors ir sušvelnina ekonominius krizės padarinius, nėra specialiai skirtos intensyvinti investicijoms, kurios skirtos žemės ūkio valdų struktūrai pagerinti, ir, antra vertus, galėjo būti suteiktos tik iki 2010 m. gruodžio 31 d. Tokiomis aplinkybėmis, mano nuomone, Taryba galėjo pagrįstai manyti, kad tikslingesnė ir ilgiau galiojanti intervencija (galbūt kartu su kitomis priemonėmis) galėjo padėti siekti tikslo sušvelninti finansinės krizės padarinius, ypač palengvinti galimybes ūkininkams gauti kreditą, ir yra geresnė sprendžiant Lenkijos žemės ūkio ekonomikos struktūrines problemas. Be to, manau, Taryba ginčijamame sprendime turėjo atsižvelgti į kovos su nedarbo lygiu kaime veiksmus, numatytus Bendrijos kaimo plėtros politikos sistemoje pagal Reglamentą Nr. 1698/2005⁶⁴, ir Lenkijos teikiamos pagalbos schemos, kuri, remiantis tuo, ką teigia ieškinį pateikusi institucija, padengė maždaug 80 % nuostolių, patirtų dėl 2009 m. potvynių, pasekmes tikslui kompensuoti minėtus dėl potvynių patirtus ūkininkų nuostolius, o tokio neatsižvelgimo, mano nuomone, savaime nepakanka norint ginčyti minėto sprendimo teisėtumą, nes jis grindžiamas daugeliu motyvų ir bendru situacijos nagrinėjamame sektoriuje tam tikru laikotarpiu vertinimu. Tačiau nemanau, kad, kaip teigia Komisija, Taryba turėjo konkrečią pareigą atsižvelgti į kitas pagalbos

61 — OL C 83, p. 1.

62 — Komisijos komunikatas, iš dalies keičiantis Bendrijos laikinąją valstybės pagalbos priemonių sistemą siekiant padidinti galimybes gauti finansavimą dabartinės finansų ir ekonomikos krizės sąlygomis (OL C 261, 2009 10 31, p. 2).

63 — Šiuo klausimu taip pat žr. generalinio advokato G. Cosmas išvadą byloje C-122/94, būtent 85 punktą.

64 — 2005 m. rugsėjo 20 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai (OL L 277, 2005 10 21, p. 1).

priemonės, kaip antai Reglamentą Nr. 1535/2007⁶⁵, kuriomis Lenkija galėjo naudotis norėdama kompensuoti kai kurias ūkininkams tenkančias išlaidas. Iš tiesų tai subsidijos, kuriomis nesiekama būtent ginčijamame sprendime nurodytų tikslų. Bet kuriuo atveju, kaip nurodė Taryba dėl paskutinių nurodytų priemonių, ginčijamu sprendimu patvirtinta schema siekiama suintensyvinti investicijas įsigyjant žemės ūkio paskirties žemę, todėl ji taikoma kitu lygiu nei minėtos priemonės.

98. Galiausiai Komisija tvirtina, kad patvirtintų priemonių ir jų pasekmių (finansavimo ilgalaikėms paskoloms suteikimas) galiojimo trukmės pratęsimas savaime lemia šių priemonių neproporcingumą.

99. Šiuo klausimu, atsižvelgiant į išimtinę Tarybos kompetencijos pagal EB 88 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą pobūdį, nekyla abejonių, kad priemonės, dėl kurių taikyta išimtis, turi būti taikomos ribotą laikotarpį ir pripažintos suderinamomis su bendrąja rinka tik tiek, kiek tai būtina reikalinga siekiant rasti išeitį grindžiant sprendimą nurodytomis aplinkybėmis⁶⁶. Tai reiškia, kad kai pagal EB 88 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą priimtas sprendimas susijęs su schemomis, skirtomis taikyti gana ilgą laikotarpį, kaip yra šioje byloje, mano nuomone, Taryba turi aiškiai nurodyti motyvus, dėl kurių mano, jog tai būtina reikalinga remiantis grindžiant pripažinimą dėl suderinamumo nurodytomis aplinkybėmis. Nors šioje byloje nagrinėjamuose 2009 m. birželio 12 d. ir rugsėjo 28 d. Tarybai adresuotuose Lenkijos valdžios institucijų laiškuose ir ginčijamame sprendime pateikiamos tik skurdžios nuorodos dėl priežasčių, dėl kurių buvo nuspręsta, jog būtina leisti taikyti nagrinėjamą schemą ketverių metų laikotarpiu, jos gali būti suprastos iš ginčijamo sprendimo konteksto bei leisti taikyti priemonių pobūdžio, problemų, kurias išspręsti jos turėjo padėti, ir siekiamų tikslų. Be to, Taryba šiuos motyvus papildė savo pareiškimuose.

100. Dėl Komisijos pateikto kaltinimo esmės reikia nurodyti, kad iš esmės jis grindžiamas išvada, susijusia su ginčijamu sprendimu suteiktos išimties trukmės ir 2007–2013 m. žemės ūkio gairių taikymo laiko atžvilgiu srities sutapimu, kuris, institucijos ieškovės nuomone, rodo, kad Tarybos pasirinkimas labiau atitinka norą sustabdyti šių gairių galiojimą, nei apriboti išimties taikymą tik tiek, kiek būtina reikia norint ištaisyti konstatuotus neatitikimus. Taigi, nors reikia atkreipti dėmesį į šį sutapimą, nurodytina, jog atsižvelgiant į sprendimu siekiamus ilgalaikius tikslus ir į ekonominės ir finansinės krizės padarinių, grindžiant šį sprendimą nurodytų kaip išimtinės aplinkybės, poveikį, kuris gali tęstis taip pat ilgą laikotarpį, Komisijai nepavyko įrodyti, kad, leisdama taikyti nagrinėjamą schemą nuo 2010 m. sausio 1 d. iki 2013 m. gruodžio 31 d., Taryba akivaizdžiai viršijo diskrecijos, kuria ji naudojasi vykdydama EB 88 straipsnio 2 dalies trečioje pastraipoje nurodytą kompetenciją, ribas.

101. Remdamasis tuo, kas nurodyta, manau, kad ketvirtasis ieškinio pagrindas turi būti atmestas.

V – Išvada

102. Dėl šios išvados 40–79 punktuose nurodytų priežasčių Teisingumo Teismui siūlau:

- pritarti pirmojo ieškinio pagrindo antrajam kaltinimui, susijusiam su Tarybos kompetencijos nebuvimu,
- panaikinti ginčijamą sprendimą,
- priteisti iš Tarybos bylinėjimosi išlaidas ir
- nurodyti įstojusioms į bylą valstybėms narėms padengti savo bylinėjimosi išlaidas.

65 — 2007 m. gruodžio 20 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1535/2007 dėl EB sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai žemės ūkio produktų gamybos sektoriuje (OL L 337, p. 35).

66 — Šiuo klausimu žr. minėtą Sprendimą *Komisija prieš Tarybą* (C-122/94, 25 punktas).